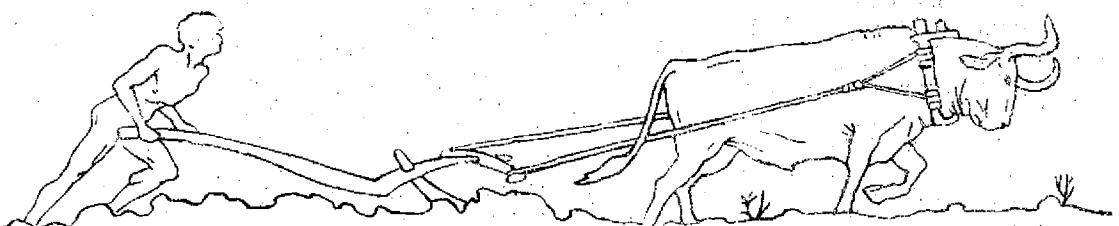

ΕΙΡΗΝΗ ΠΟΔ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ
ΣΚΙΤΣΟ ΘΑΛΕΙΑΣ ΦΛΩΡΑ-ΚΑΡΑΒΙΑ

ΠΑΝΔΘΗΝΑΙΔ

ΕΤΟΣ ΙΒ 80 ΝΟΥΜΕΡΟ
ΕΜΒΡΙΟΥ 1911

ΤΟ ΜΕΙΔΙΑΜΑ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

Κάποτε μετέβην εἰς τὴν Αἴγιναν, καὶ ἀνάμεσα
καὶ τὰ ἔρειτα τῆς Ἀφαίας, ἐπάνω εἰς τὸ
δροπέδιον ἀπὸ τὸ δύοιον ἡ θέα εἶνε τόσον ὁραῖα
καὶ τόσον τερπνή, μοῦ ἐφάνη διτὶ ἡ ἀρχαία ψυχὴ
τῆς Ἑλλάδος μοῦ ἀπεκαλύπτετο. Τί καταλη-
πτικὰ θεοφάνεια! Χαρὰ θαυμαστὴ τὰ συνώδευ-
σεν.... "Άλλως τε τὸ συμβάν αὐτὸν ἔξηρτήθη
ἀπὸ μερικὰ τυχαῖα γεγονότα καὶ δὲν ἴσχυρίζομαι
διτὶ τὸ Ἑλληνικὸν φάσμα ἔχει εἰς τὴν Αἴγιναν τὸ
καταφύγιον αὐτοῦ διποὺ τὸ ἀνευρίσκει κανεὶς
ἀσφαλῶς. Μᾶλλον τὸ θεωρῶ διεσκριπτισμένον
εἰς διαφόρους τόπους καὶ εἰχα διακρίνει πολλο-
στημάδια αὐτοῦ ἐδῶ κ' ἔκει διτὶ μοῦ ἔλειπε, τὸ
εὗρον εἰς τὴν Αἴγιναν.

"Ισως εὐκολώτερα φαντάζεται κανεὶς διτὶ ἡ
ἀρχαία ψυχὴ τῆς Ἑλλάδος, ἀπονενοημένη, τά-
ξιδεύειν ἐνρίσκετο εἰς τὴν Αἴγιναν ἔκεινην τὴν
ἡμέραν.

"Η Αἴγινα εἶνε ὁραῖα μεταξὺ διων τῶν νῆ-
σων διὰ τὸ σχῆμα τῆς ἕδη κανονικὸν καὶ ἐν τού-
τοις ποικίλον, τὸ ἴσχυρὸν καὶ ἐν τούτοις χάριεν.
"Ἐπειτα ἔχει τὸν πέπλον τῆς ἀπὸ δάση ἀμαρά,
πράσινα καὶ φαιδρά. "Ἔχει ἄκρη, διὰ νὰ μᾶς
συγκανῇ, τὴν τραγικὴν τῆς φήμην καὶ τὴν ὑπό-
ληψιν διτὶ ἐπενόησεν ἐν μειδίαμα. Τρομεραὶ περι-
πέτειαι τὴν ἐδήσισαν καὶ δὲν ἥκμασεν ἐπὶ πολὺ.
Αἱ ἀντίζηλοι τῆς δὲν διμολόγησαν εἰς αὐτὴν χάρι-
τας ποὺ ἔφερε τὸ δόνομα νεάνιδος πρὸς τιμὴν τῆς
δοποίας ὁ Ζεὺς ἔκαμεν ὑπερόχους τρέλλας διὰ
νὰ τὴν πλησιάζῃ μετεβάλλετο εἰς φλόγας.

"Ἐπειραρτύρει κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὸν
ἔρωτα τὸν δύοιον ἐνέπνεεν εἰς αὐτὸν ἡ νεῦνις,
καὶ ἀπέκτησε μὲ αὐτὴν ἓνα υἱὸν τὸν Αἰλακόν, ὃ
δύοιος εἶνε τόρα εἰς ἀπὸ τοὺς τρεῖς κριτὰς τοῦ
Ἄδου. Πρὸ αὐτοῦ, ἡ Αἴγινα ἐκαλεῖτο Οἰνώη,
Ἄργοτερα, οἱ Ενετοί, ὁ Βαρβαρόσσας καὶ ὁ

ἄλλα εἰς ἐποχὴν τόσῳ ἀπομεμαρυσμένην ὅστε
δὲν ἡμπορεῖ κανεὶς νὰ εἴπῃ τίποτε μετὰ πεποι-
θήσεως. Εῦθυνδος μετὰ τὸν τρωϊκὸν πόλεμον, ὑπέ-
στη τὴν κυριαρχίαν τῶν Δωριαίων τῆς Ἐπι-
δαύρου, ἐπειτα οἱ βασιλεῖς τοῦ Ἀργους τὴν
ὑπέταξαν. "Άλλ' εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ δούνανος,
ἡ Αἴγινα ἀπετίναξε κάθε δουλείαν. Τότε ὑπῆρ-
ξεν ὀλβία καὶ βιομηχανικωτάτη διεκρίθη εἰς
τὴν λεπτὴν καιεργασίαν τῶν μετάλλων, εἰς τὴν
ἀγγειοπλαστικὴν καὶ ἐξήγαγεν ἀπὸ τὸ ἀνθρώπινο
ἀρώματα τὰ διοῖα ἐπώλησεν εἰς τοὺς εἰδήμο-
νας ἔνως εἰς τὴν Ἀνατολήν. "Ἐσχε τοὺς καλλιτέ-
χνας της, τὸν Σμύλιν, τὸν Κέλλωνα, τὸν Γλαυ-
κίαν καὶ τὸν Ὁνάταν. "Ἐπλούτησε διὰ τοῦ ἐμπο-
ρίου, ἐξέπεμψε πανταχοῦ τὰ πλοιὰ της, καὶ τὰ
ξένα πλοια τὸ δύοια προήρχοντο ἀπὸ τὴν Αἴγι-
ναν; τὴν Τιαλίαν καὶ ἀπὸ ἄλλου, ἐστάθμευνον
εἰς τοὺς λιμένας της.

Οἱ Ἀθηναῖοι τὴν εὔρον διχληράν καὶ ὁ Περι-
κλῆς τὴν παρωμοίαζε πρὸς λήμην ἡ δοία ἀπε-
τύφλων τὸν Πειραιᾶ.

"Ἐδόθη κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὸ σημεῖον
τῶν βιαιοπράγων. "Η Αἴγινα διὰ νὰ τὴν ἀφί-
σουν ἀνενόχλητον, είχε στείλη πλοῖον καὶ ναύτας
εἰς τὴν νεῦμαχίαν τῆς Σαλαμίνος, διπλίτας εἰς
τὰς Πλαταιαὶς καὶ εἰς τὴν Μυκάλην.

"Αλλὰ αἱ Ἀθηναῖοι ὡμοσάν ν' ἀπαλλαγοῦν ἀπὸ
αὐτῆν. Κατέστρεψαν τὸν αἰγινητικὸν στόλον,
ἐπειτα τὴν πόλιν, καὶ διὰ περισσοτέραν ἀσφά-
λειαν, ἐξεδίωξαν τοὺς κατοίκους. Αὐτοὶ ἐπανῆλ-
θον ἐπειτα, δταν δι τὸν Λύσανδρος ἐξεδίκησε τὰ
θύματα τῆς ἀθηναϊκῆς ἡγεμονίας. "Ἐπανῆλθον
ἀποδεκατισμένοι, ἀπότεμαρρημένοι. "Ήτο τὸ
τέλος, διὰ παντός, τῆς πρωτότυπας τὴν δοίαν
ἡ Αἴγινα είχε πραγματώσῃ. "Ἀργότερα καὶ πολὺ¹
ἀργότερα, οἱ Ενετοί, ὁ Βαρβαρόσσας καὶ ὁ

Μοροζίνι, αἱ διάφοροι βαρβαρότητες καὶ αἱ παντοειδεῖς θηριωδίαι δὲν εἶχον νὰ ἔξεγερθῶσιν ἢ ἐναντίον νήσου νεκρᾶς.

Ἡ ἀλλοθῆς Αἴγινα εἶχε διαφέρει μόνον ἔνα καὶ ἥμισυ αἰώνα, ἀλλὰ κατὰ τὴν προνομοιοῦχον ἐποχὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος, κατὰ τὴν ὥραιοτέρων αὐτοῦ τελείωσιν καὶ ἔξηφανίσθη δταν ἥρχισεν ἡ παρακμή.

Αἱ πρῶται ἀπαρχαὶ τῶν τεχνῶν καὶ τῆς σκέψεως τὴν διόποιαν αὐτοὶ ἐκφάνινον εἶναι τραχεῖαι καὶ ἐστερημέναι ζωηροῦ ἐνδιαφέροντος καὶ νὰ μὲν ἔξεγειρουσι τὴν περιέργειαν ἡμῶν, ἀλλ᾽ ἡ ἀδεξιότης των ἀποκλείει τὴν συμπάθειάν μας. Ἐπειτα ἡ δεξιότης προχωρεῖ μέχρι τῶν πλέον προφανῶν ὑπερβολῶν· τότε πάνομεν νὰ ἐνδιαφερόμεθα διὰ τὰ εὔκολα καὶ ἀσήμαντα τολμήματα. Ἀλλὰ μεταξὺ τοῦ ἄγρου ἀρχαῖσμοῦ ὁ διόποιος προοιμιᾶς εἰσι ἐπιμόνως καὶ τοῦ ματαίου θριάμβου τῆς ἀπλῆς ἐπιδειότητος, ὑπάρχει βραχεῖα περίοδος τὴν διόποιαν συνηθίζουν ἀκόμη τὸ ἀποκαλοῦν ἀρχαῖουσαν καὶ ἡ διόποια εἶναι ἀκριβῶς ἡ τῆς τελειότητος. Λέν διαρκεῖ ἐπὶ πολὺ διὰ τὴν Ἑλλάδα, ἐκτείνεται ἀπὸ τὸν ἔκτον αἰώνα ἕως τὰ μέσα τοῦ πέμπτου. Καὶ κατὰ παράδοξον καλὴν τύχην, τότε ἡμασεν ἡ Αἴγινα, νῆσος διττῶς, νῆσος τὴν διόποιαν περιβρέχουν ἐν τῷ χώρῳ τὰ κύματα τῆς μεσογείου καὶ νῆσος ἐπίσης τὴν διόποιαν περιβάλλει ἐν τῷ χρόνῳ τὸ μυστήριον τῶν ἀρχῶν τῆς καὶ τοῦ ἐκφυλισμοῦ τῆς, ἡ Αἴγινα ἡ πολυτίμος οὕτω μεταξὺ ὅλων τῶν νήσων.

... Ἀφοῦ ἀναφριχθῇ κανεὶς μακρὰ μονοπάτια, κατάλληλα διὸ ἀλγας, διλισμῆρὰ ἀπὸ τὰς βελόνας τῶν πεύνων ποὺ τὸ καλύπτον καὶ τόσῳ ἔρημα ποὺ νομίζει κανεὶς πῶς ἔχει ἀποπλανηθῆ ἐις τησιόν ἐγκαταλειμμένον, φθάνει εἰς ὁροπέδιον δποὺ ἀμέσως θαμβώνεται. Τὸ φῶς ποὺ ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ δένδρα δὲν ἔξηκόντιζεν ἡ ἀραιά βέλη, εὑρίσκεται ἔκει ὁσάν ἐπάνω εἰς ἐπίσημον ἔξεδρον· ἔχει ἐνδυχωρίαν καὶ ὀρχεῖται.

Ορχεῖται εἰς τὰ προπύλαια τοῦ ναοῦ καὶ τελεῖ λειτουργίαν μεγαλοπρεπῆ, τὴν μόνην τὴν διόποιαν δ ναὸς διετήρησεν ἐν τῇ ἀρχηστίᾳ του. Ἀναπληρώνει τοὺς ιερεῖς, τοὺς πιστούς, τὰς χοροδίας, τὰς δραχηστρίδας καὶ μέχρις αὐτῶν τῶν ἀβλητῶν, τόσῳ πολὺ ἀνάλογον πρὸς μουσικὴν εἶνε αἱ διέται, αἱ διάτοποι λάμψεις του.

Καὶ δ ναὸς εἶνε τὸ διάστημα τοῦ βουνοῦ.

Ἐχει τοὺς στύλους του ὅρθιον, συνδεομένους διὰ τῶν ἐπιστηλῶν, τοὺς στύλους του τοὺς λεπτούς καὶ ἐνδυμάτως ἀπ' ἀλλήλων ἀπέχοντας εἰς τὰ μεταξὺ αὐτῶν διαστήματα ὑπάρχει δ

οὐρανός. Ὁταν εἶχε τὴν στέγην του καὶ τοὺς ἑστωτερικοὺς τούχους, ἵτο, εἰς τὸ ὅροπέδιον αὐτό, ἀσυλον τῆς σκιᾶς κατέλυνεν αὗτη εἰς τὸν κλειστὸν στριόν· καὶ τὸ φῶς ποὺ τὴν ἔξεδιώξεν ἀπὸ τὰ πέριξ, δὲν τὴν κατεδίωκεν ἔως ἐκεῖ. Τώρα, ἀναπεπταμένος εἰς ὅλας τὰς φαντασιοπληξίας τοῦ ἀερός, ἀφίνει τὸ φῶς νὰ καταλαμβάνῃ τὸν τόπον τὸν διόποιον ἐπήρει ἐρημητικῶς κλειστόν· καὶ θὰ ἔλεγε κανεὶς, ὅτι αὐτό, φιλοπατιγμον ὃς ἡ θάλασσα, τὸν ἐπλήξει μὲ τοὺς κλύδωνάς του καὶ τὸν κατεργήμινος διὰ τὸ ἄγη, ἀνάμεσα ἀπὸ τοὺς στόλους, τοὺς ἀπὸ ἀκτινας ὁρχηστικοὺς ἐλιγμούς.

. . . Καὶ θὰ ἔλεγε κανεὶς διτὶ ἡ θάλασσα ἥνθησεν.

Ἐλεν θαυμαστῶς γαλανή καὶ διευθετεῖ καὶ κανονίζει σύμφωνα μὲ τὴν αἰώνιαν τῆς κίνησιν τὰς πολλαπλάς ἀποχρώσεις τοῦ γαλανού.

Τρεῖς κρίκοι μᾶς περιβάλλουν ὁ σμαράγδιδος, ὁ γαλανός, ἐπειτα ὁ χρυσοῦς κρίκος τῶν ἀκρωτηρίων· καὶ δ ὅντανός ἐπιδιόπεινει τὴν λαμπτηδόνα τοῦ φαεινοῦ του κρυστάλλου.

Πορτίων κυμάτων ἀνήριθμον γέλασμα, — αἱ τέσσαρες αὐταὶ λέξεις τοῦ Αἰσχύλου, μελφοδούσιν εἰς τὸ πνεῦμα καὶ εἰς τὰ δτα, δταν ἀπὸ τοῦ αἰγινητικοῦ ναοῦ, παρατηρεῖ κανεὶς τὴν λαμπρὰν ἔκτασιν ποὺ παρεσκευάσθη διὰ θείας ἐλεύσεως. Καὶ τοιαύτη εἶνε ἡ λατρευτὴ φαιδρότης τοῦ τοπίου.

Ολίγη αὖτα ἐπιφανεῖ τὴν λείαν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης. Διαγράφει ἐπάνω εἰς αὐτὴν πτυχάς λεπτάς καὶ ἀναλόγους πρὸς τὰς μικρὰς ἀνεστραμμένας γωνίας μὲ τὰς διόποιας οἱ παλαιοὶ ζωγράφοι ἐσήμαινον τόσῳ ὁρθῶς τὸν σάλον τῶν κυμάτων. Εἰναι αὐταὶ ἀνὰ τὴν θάλασσαν, ἀλλὰ τόσα μειδιῶτα χείλη. Κινοῦνται καὶ τὸ ἀναρίθμητον μειδίαμα διατρέχει τὰ πόντια ὑδατα. Ἐξεγείρει εἰς αὐτὰ ἀγαλλίασιν θαυμαστήν. Φθάνει ἔως τοὺς δρίζοντας καὶ πληροῖ μὲ τὸ μακάριον σύμβολον του τὸ τοπίον. Ολόκληρον τὸ τοπίον δὲν εἶνε ἡ μειδίαμα ἀπειρον καὶ λαμπρόν.

Ω Αἴγινα, ἔλαβες ἀπὸ τὴν πέριξ θάλασσαν καὶ ἀπὸ τὸν οὐρανὸν καὶ ἀπὸ τὰς μακρυνάς ἀπτὰς τὸ μειδίαμα τὸ διόποιον ἐνόμιζες διτὶ ἐπενόησες.

Ο ναὸς τῆς Ἀφαίας, τοῦ διόποιον σώζονται μόνον οἱ στύλοι καὶ τὰ ἐπίστυλα, ἀνεῖχεν ἀετώματα λατρευτά. Τὰ εἶδα, εἰς τὴν βαναρικήν των ἔξοριαν, εἰς τὴν γλυπτοθήκην τοῦ Μονάχου δποὺ τὸ ἐποπθέτησαν δταν τὰ ἡγόρασεν δ Πρόγκηψ Λουδοβίνος. Οἱ λίθοι ἔχουν τὸ πεπρωμένον των πολλάκις ἀλλόκοτον καὶ τὰ συντρίμματα τῆς

Ἑλληνικῆς τέχνης, σκορπισμένα εἰς τὸν οόσμον, θέλγουν ἔδω κ' ἐκεῖ τοὺς βαρβάρους οἱ δποῖοι· ταὶ ἡραποσον· ούτω καὶ αἱ ὁρταγεῖσαι μικραὶ δοῦλαι ἀπὸ τὰς ἀπτὰς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἡ τῆς Ἑλλάδος ἐτερπον μὲ τὸν χορόν των ἡ μὲ τὸ ἀσμα των τοὺς πειρατὰς τῶν κακῶν τόπων καὶ ἐδίδασκον εἰς αὐτοὺς χάριν ἀπροσδόκητον.

Τ' ἀετώματα τῆς Αἴγινης χρονολογοῦνται αἰσθητικῶς ἀπὸ τὴν ἐποχὴν ἡ διόποια ἐπηρημούμησε τοὺς μηδικοὺς πολέμους· Ο γλύπτης ἀναπαρέστησεν εἰς αὐτὰ δεξιομηνήμονεντα ἐπεισόδια: τὸν Ἡρακλέα καὶ τὸν Τελεμῶνα, μὲν τοῦ Αἰακοῦ, παλαίστας κατὰ τὸν παράδοξον λαομέδοντος καὶ τὸν Αἴαντα καὶ τὸν Τεῦχον ὑπεραμνούμενος τοῦ νεκροῦ τοῦ Πατρόκλου ἐναντίον στίφους Τρώων.

. . . Οπλισμένη πολεμικῶς καὶ φέρουσα τὸν μακρὸν ποδήρη χιτῶνα ἡ Ἀθηνᾶ προΐστατο τῶν ἀγώνων τούτων κατὰ τοὺς διόποιους ὑπερεῖχον οἱ ἀπόγονοι τοῦ παλαιοῦ Αἰακοῦ, τὸ καύχημα τῶν Αἰγινητῶν. Οἱ πολεμισταί, φέροντες δόρατα, περικεφαλαίας καὶ ἀσπίδας εἶνε γυμνοί. Εὐρύστεροι, λεπτοὶ εἰς τὴν δοφύν, στιβαροί, μυώδεις, ἔχουσι κινήσεις χαριέσσας. Δὲν φαίνονται νὰ εἶνε εἰς τὸν πόλεμον, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸν ἀγώνισμα κατὰ τὸ διόποιον βραβεύεται ὁ ὀδραιότερος. Ο ὀδραιότερος καὶ ὁ πομφότερος μάλιστα. Ἀλλως τε δὲν ὑπάρχει καμία ἀταξία συμπλοκῆς, καμία μανία, εἰς τὰς συναντήσεις αὐτὰς ἡρώων τελείων δὲν παρατηρεῖ κανεὶς τὴν τραχείαν σύγχισιν ἡ διόποια ἐπάνω εἰς ἐπάνω εἰς ἐπάνω τοῦ τοπίου.

Η ἀδεξιότης τῶν γλυπτῶν τῆς Αἴγινης; . . . Ἄλλ' ἀλλοθῆς, δταν ἡ δεξιότης προοδεύηση ὀλίγον ἀκόμη, ἡ παρακμὴ θὰ ἔχῃ ἀρχίση. Τὴν δεξιότητα τῶν γλυπτῶν τῆς Αἴγινης, τὸ πᾶν τὴν ἀποκαλύπτει τὸ σύνολον καὶ ἡ λεπτομέρεια. Ἐμελέτησαν μετὰ λεπτότητος τὴν κατασκευὴν τῶν σωμάτων, τὴν ίσορροπίαν των μυῶν καὶ τὰς ἀμοιβαίας των ἐπινοητικότητας τῆς Όλυμπίας, παριστᾶ τὴν ἔριδα τῶν Λαπιδῶν καὶ τῶν Κενταύρων. Ο καθεὶς ἀπὸ τοὺς πολεμιστὰς εἶνε σχεδὸν μόνος, μὲ τὴν στάσιν του, ἀγωνίζεται διὰ τὸν ἐαυτόν του ἀγωνίζεται εἰς τὸ νὰ εἶνε θελτικός καὶ εἴτε ἐξακοντίζει τὸ δόρυ, εἴτε τοξεύει, ἡ ἀποθνήσκει, ἐπαγρυπτεῖ δτε νὰ εἶνε εὐπαρουσίαστος. Η ἀνατομία εἶνε σοφή, λεπτή, ἀρτία. Η κίνησις ἐπίσης εἶνε φυσική.

Διότι δὲν πρέπει νὸς ἀπατηθῆρη κανεὶς διτὶ πρὸς τὸν χαρακτῆρα τῆς γαριέσσης κομφότητος τὴν διόποιαν ὑπέδειξα. Δὲν εἶνε ἐκεῖνη τὴν διόποιαν ἐπεζήτησαν καὶ τὴν διόποιαν ἀγαπῶσιν ἀπότομον εἰς αὐτὸν εὐκαμψίαν καὶ δύναμιν εἶνε κύριοι τῆς ὑλῆς των καὶ τῆς σμίλης των. Καὶ ἐπιμένουν νὰ λέγουν διτὶ τὸ μειδίαμα τῶν προσώπων μαρτυρεῖ ἀπλούστατα τὴν ἀδεξιότητα τοῦ καλλιτέχνου; Τέλος, δικαλλιτέχνης δὲν θὰ ἡδύνατο νὰ κατασκευάσῃ εἰμὴ πρόσωπον ποὺ μειδίῃ; . . . Τί ἀστεία ἰδέα, καὶ τὴν διόποιαν δὲν αἰσθάνεται κανεὶς καμίαν ἐπιθυμίαν νὰ καταπολεμήσῃ διὰ τῆς εἰς ἀτοπον ἀπαγωγῆς εὐδίσκεται ἡδη αὐτῇ ἐν τῷ ἀτόπῳ! . . .

Η ἄλλως, διὰ νὸς ἀπαλλαγοῦν ἀπὸ τὸ αἰνιγματικόν προβάλλει τὸ τοιοῦτον μειδίαμα, λέγονταν — Τί θέλετε; ήτο δ συρμὸς τῆς ἐποχῆς· ἐπρεπε νὰ μειδίῃ τὸ πρόσωπον τῶν ἀγαλμάτων.

Ἄλλ' διμως πρέπει νὰ μᾶς ἔξηγουν τοὺς τοιούτους συρμούς: δὲν ὀρκεῖ νὰ τοὺς παρόντιαζουν ὡς φαντασιοπληξίαν. . .

Τὸ αἰγινητικὸν μειδίαμα ἔχει ἀναμφιβόλως τὴν σημασίαν του· καὶ δὲν λέγουν τίποτε, οἱ παρατηροῦντες διτὶ ήτο τοῦ συρμοῦ κατὰ τὸν

ρουσία τῆς Ἀθηνᾶς, τοῦ Ἡρακλέους καὶ δ νεκρὸς τοῦ Πατρόκλου καθίστων σεπτάς, φαίνονται δις ἀγώνισμα θαυμαστῶς ὑνδμισμένον εἰς τὸ διόποιον οἱ φύλασθοι εὐφραίνονται μετὰ χάριτος.

Ἐγει κανεὶς πολὺ περισσότερον αὐτὴν τὴν αἰσθητικὴν ἀν παρατηροῦ τὰ πρόσωπα. Ὁλα, καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ πρόσωπα τῶν τραυματιῶν, μειδιοῦν. Ὁχι μόνον τὰ χεῖλη των, τῶν διόποιων τὸν ὄπιονταν τὸν ἀναπτηρωνταις αὐτὰς ὁφελοῦνται ἀλλὰ καὶ οἱ ὀφθαλμοί, καπτῶς συνεσταλμένοι ἐλλούμενοι πρὸς τοὺς κροτάφους, ἐκδηλώνουν παράδοξον εὐθυμίαν, φιλοσκόμμονα, εὐτράπελον.

Τὸ μειδίαμα αὐτὸν εἶνε περίρρημον εἰς τὴν ιστορίαν τῆς Τέχνης. Τὸ ἀπεκάλυπτον ἀλλοτε, διλογίας, αἰγινητικόν. Τὸ ἀποκαλοῦν ἀρχαϊκὸν τόρα, καὶ τὸ θεωροῦντα δὲν ἀπὸ τὰ χεῖλη των, τῶν διόποιων ποτεροφανεῖσθαι ἀφελοῦνται ἀποχρώσεις τοῦ Αἰγινητῶν. Οἱ πολεμισταί, φέροντες δόρατα, περικεφαλαίας καὶ ἀσπίδας εἶνε γυμνοί. Εὐρύστεροι, λεπτοὶ εἰς τὴν δοφύν, στιβαροί, μυώδεις, ἔχουσι κινήσεις χαριέσσας. Δὲν φαίνονται νὰ εἶνε πρόσωπον τοῦ πόλεμον, διλογίη, αἰγινητικόν ποτεροφανεῖσθαι ἀφελοῦνται ἀποχρώσεις τοῦ Αἰγινητῶν.

Η ἀδεξιότης τῶν γλυπτῶν τῆς Αἴγινης, τὸ πᾶν τὴν ἀποκαλύπτει τὸ πορθήτη τοῦ Αἰγινητικοῦ προβάλλει τὸ τοιοῦτον μειδίαμα, λέγονταν — Τί θέλετε; ήτο δ συρμὸς τῆς ἐποχῆς· ἐπρεπε νὰ μειδίῃ τὸ πρόσωπον τῶν ἀγαλμάτων. Εμελέτησαν μετὰ λεπτότητος τὴν κατασκευὴν τῶν σωμάτων, τὴν ίσορροπίαν των μυῶν καὶ τὰς ἀμοιβαίας των ἐπινοητικότητας τῆς Όλυμπίας, παριστᾶ τὴν ἔριδα τῶν Λαπιδῶν καὶ τῶν Κενταύρων. Ο καθεὶς ἀπὸ τοὺς πολεμιστὰς εἶνε σχεδὸν μόνος, μὲ τὴν στάσιν του, ἀγωνίζεται διὰ τὸν ἐαυτόν του εὐκαμψίαν καὶ δύναμιν εἶνε κύριοι τῆς ὑλῆς των καὶ τῆς σμίλης των. Καὶ ἐπιμένουν νὰ λέγουν διτὶ τὸ μειδίαμα τῶν προσώπων μαρτυρεῖ ἀπλούστατα τὴν ἀδεξιότητα τοῦ καλλιτέχνου; Τέλος, δικαλλιτέχνης δὲν θὰ ἡδύνατο νὰ κατασκευάσῃ εἰμὴ πρόσωπον ποτεροφανεῖσθαι ἀφελοῦνται ἀποχρώσεις τοῦ Αἰγινητῶν.

Ἄλλ' διμως πρέπει νὰ μᾶς ἔξηγουν τοὺς τοιούτους συρμούς: δὲν ὀρκεῖ νὰ τοὺς παρόντιαζουν ὡς φαντασιοπληξίαν. . .

Τὸ αἰγινητικὸν μειδίαμα ἔχει ἀναμφιβόλως τὴν σημασίαν του· καὶ δ

έκτον αιώνα της Ελλάδος και κατά τὰς ἀρχὰς τοῦ πέμπτου, ἀν δὲν ἔχουν κανένα λόγον νὰ θεωροῦν ὡς φαντασιολήκτους και ὡς ἀφρονας τοὺς καλλιτέχνας οἱ ὅποιοι εἰς τὸ ἀετωμα τοῦ ναοῦ προσέδιδον μειδίαμα εἰς τοὺς τραυματίας και εἰς τοὺς θνήσκοντας.

Ο χρωστήρας ἀντὸς ἐντελῶς διαφόρους φύσεως ἀπὸ τὴν διαστροφὴν τοῦ σώματος τῶν Παναγιῶν τοῦ δεκάτου τετάρτου αἰώνος, δὲν μεταβάλλει τὴν στάσιν τῶν προσώπων, ἀλλὰ τὴν φυσιογνωμίαν τῶν ἡ δύοις εἶναι τὸ κάτοπτρον τῆς ψυχῆς των. Καὶ ἐκεῖνος ὁ ὅποιος λογοῦζεται δι τοῦ γένους τῆς Αἰγίνης δὲν ἐνεβάθμινον τόσον πολύ, δι τοῦ ἐφρόντιξον διὰ τὴν διακοσμητικὴν χάριν τῶν ἀετωμάτων των και δὲν ἐπεδύνοντὸς ἀποδίδονταν ἀκόμη και ἀποχρώσεις αἰσθήματος, ὑπεκφεύγει προπετῶς τὴν δυσχέρειαν βεβαιώνει μὲ παραπολὺ μεγάλην ἐλευθερίαν τὸ ἀνίθετον τῆς ἀληθείας.

Παρατηροῦσατε ὅλιγον τὸν θαυμαστὸν και θελκτιὸν Ήσακλῆ, ποὺ φέρει τόσῳ ἐπιτυχῶς ὡς κράνος κεφαλὴν λέοντος και ποὺ γονατισμένος, ἔχει ἔνψη βέλος διὰ τοῦ τοξου του. Ναι τὸ βέλος μόλις ἐρρίφθη, και δ τοξότης διατηρεῖ ἀκόμη τὴν στάσιν τὴν ὅποιαν ἔλαβε διὰ νὰ σκοτεύῃ, ἀλλὰ μέλλει νὰ δρθωθῇ. Τὸ σῶμα ἀνατείνεται πρὸς τὰ ὄπιστο τὸ δεξιὸν γόνυν ἀνασηκώνεται ἀπὸ τὸ ἔδαφος τὸ ἀριστερὸν σκέλος δὲν στηρίζεται ἡδη ἡ διὰ τοῦ πέλματος ἡ κίνησις τοῦ σώματος συνεχίζει τὴν προσπάθειαν ἡ ὅποια ἐχρησίμευσε διὰ νὰ τανυσθῇ τὸ τοξον και ἡ ὅποια θὰ φέρῃ δρυτὸν τὸν τοξότην. Ἀλλ' ὅμως ἡ δηλ ἐκφρασίς δὲν εἶναι μόνον ἐκφρασίς εὐτόχου τοξότου ἀλλ' ἐνδεικνύει τὴν χαράν, τὴν πρόκλησιν, τὴν ὑπερογκειαν, τὴν περιέργειαν, τοῦ δι τοξεπει, πέραν ἔκει, νὰ πίπτῃ δ ἔχθρος τὸν ὅποιον τὸ βέλος δὲν ἥστρησε. Τὸ πρόσωπον μειδιᾶ. Ο θεῖος τοξότης τέρπεται. Τὸ πρόσωπόν του τέρπεται, και δόλον του τὸ σῶμα.

Τὸ μειδίαμα αὐτὸν τὸ ὅποιον μᾶς ἀπέκλητει και τοῦ ὅποιον ἡ πνευματικὴς ἀκτινοβολεὶ εἰς δῆλην τὴν σύνθεσιν τῶν αἰγινητιῶν ἀετωμάτων, μᾶς μαγεύει. Καί, ἀν ἀκόμη εὐθὺς ἀμέσως δὲν μᾶς ἀποκαλύπτῃ τὸ ἀπόρρητόν του, μᾶς δελεᾶσι. Ισως δὲς ἐκ τοῦ μυστηρίου του, ἀλλ' ἐπίσης και δις ἡ τῆς ἀγαστῆς ὁραιότητος του, μᾶς κάμνει νὰ ἐνθυμούμεθα δὲν ἀπὸ τὰ πλέον παλαιὰ μειδιάματα τῆς γῆς, τὸ ἀνάμικτον δακρύων μειδίαμα τὸ ὅποιον δ παγκόσμιος ἐφευρέτης, δ "Ομῆρος, ἀποδίδει εἰς τὴν παθητικωτάτην Ἀνδρομάχην, εἰς τὴν ἔκτην φανερότερας τῆς Πιλάδος, δι τὸ μικρὸς Ἀστυνάξ φοβεῖται τὴν ἐπιπονγιν τῆς περικεφαλαίας τοῦ Ἐκτωρος. Η λευκώλενος Ἀγδρομάχη μειδιᾶ και δ Ἐκτωρ

μέλλει νὰ πολεμήσῃ, μέλλει ν' ἀποθάνῃ. Οὗτο μειδιοῦν οἱ πολεμισταὶ τῆς Αἰγίνης, οἱ μὲν ἐν τῇ ἀγαλλίᾳσει τῆς νίκης των, και οἱ λοιποὶ ἐν τῇ ὁδύνῃ τοῦ τραύματος η τῆς ἐπιθανατίου ἀγωνίας, δ καθεὶς των κατ' ἔδιον τρόπον. "Ολα τὰ εἴδη τῶν μειδιάματων ἡνθησαν ἐπάνω εἰς δια αὐτὰ τὰ πρόσωπα.

"Οσο περισσότερον τὰ παρατηρεῖ κανεὶς, τόσῳ περισσότερον ὑφίσταται τὴν θαυμαστὴν των γοντείων. Τὰ παραμονεύει, τὰ ἔξετάζει.

"Αλλ' ὁ ναὸς τῆς Αἰγίνης ἡτο κατ' ἀρχὰς ἀφιερωμένος εἰς κάποιαν θεάν. Ἀφαίαν, ἡ ὅποια παραμενεῖ ἀρκούντως μυστηριώδης και αὐτὴ...

Χρονολογόμενος ἀπὸ τοῦ ἔκτου αἰώνος, κατεστράφη. Μετὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν, διον οἱ Αἰγινῆται ἔδρασαν και ἔδρασαν ἐνδόξως, ἐπανεκτίσθη ὁ ναὸς, ἐκεῖνος τοῦ ὅποιου σώζονται οι στύλοι, τὰ ἐπίστυλα και, εἰς τὸ Μόναχον, τ' ἀετώματα. Ἀφιερώθη, καθὼς δ ἄλλος, εἰς τὴν θεάν Ἀφαίαν. Ἀλλ' ὅμως ἀπὸ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν και παρὰ τὴν βραχεῖαν ὅμονοιαν τὴν διημούλουν η ἀπειλή τῶν βαρβάρων, οἱ Αθηναῖοι ἐφθόνοντον τοὺς Αἰγινῆτας, ἀνησύχουν διὰ τὴν ναυπικήν τῶν δύναμιν και τὴν ἐμπειρίαν των τοῦ κόσμου. Οἱ Αἰγινῆται ὑποφιάσθησαν.

Τέλος η θιαγενῆς θεότης, η θεὰ τῶν τολμηρῶν ναυτιλλῶν, η Ἀφαία τῶν θαλασσιών ἀρετηριῶν, ἀντιπατεστάθη αἰφνιδίως, εἰς τὸν ναὸν τῆς Αἰγίνης, ἀπὸ δῆλην θεότητα. η ὅποια δὲν θὰ ιαθόλουν ὑπόπτος εἰς τοὺς Αθηναίους, ἀπὸ τὴν Αἴγινην. Καὶ δὲν ἔξενδω πῶς θὰ ἐφάνη αὐτὸν εἰς τὴν Ἀφαίαν. Οὔτε και οἱ Αἰγινῆται τὸ ἔμαθον ποτέ. Οπωσδήποτε, ἐχάρησαν διότι ἐντόχου τοξότου ἀλλ' ἐνδεικνύει τὴν χαράν, τὴν πρόκλησιν, τὴν ὑπερογκειαν, τὸν διαστροφὴν τοξεπει, πέραν ἔκει, νὰ πίπτῃ δ ἔχθρος τὸν ὅποιον τὸ βέλος δὲν ἥστρησε. Τὸ πρόσωπον μειδιᾶ. Ο θεῖος τοξότης τέρπεται. Τὸ πρόσωπόν του τέρπεται, και δόλον του τὸ σῶμα.

Τὸ μειδίαμα αὐτὸν τὸ ὅποιον μᾶς ἀπέκλητει και τοῦ ὅποιον ἡ πνευματικὴς ἀκτινοβολεὶ εἰς δῆλην τὴν σύνθεσιν τῶν αἰγινητιῶν ἀετωμάτων, μᾶς μαγεύει. Καί, ἀν ἀκόμη εὐθὺς ἀμέσως δὲν μᾶς ἀποκαλύπτῃ τὸ ἀπόρρητόν του, μᾶς δελεᾶσι. Ισως δὲς ἐκ τοῦ μυστηρίου του, ἀλλ' ἐπίσης και δις ἡ τῆς ἀγαστῆς ὁραιότητος του, μᾶς κάμνει νὰ ἐνθυμούμεθα δὲν ἀπὸ τὰ πλέον παλαιὰ μειδιάματα τῆς γῆς, τὸ ἀνάμικτον δακρύων μειδίαμα τὸ ὅποιον δ παγκόσμιος ἐφευρέτης, δ "Ομῆρος, ἀποδίδει εἰς τὴν παθητικωτάτην Ἀνδρομάχην, εἰς τὴν ἔκτην φανερότερας τῆς Πιλάδος, δι τὸ μικρὸς Ἀστυνάξ φοβεῖται τὴν ἐπιπονγιν τῆς περικεφαλαίας τοῦ Ἐκτωρος. Η λευκώλενος Ἀγδρομάχη μειδιᾶ και δ Ἐκτωρ

τοὺς μύθους οἱ δροῖοι εἰς τοὺς λιμένας ἔχονται κανταχόθεν μαζὶ μὲ τὰ φορτία, διὰ νὰ περιφρονοῦν τ' ἀνέκδοτα τ' ἀποτελοῦντα τὴν ἀτομικότητα τῶν θεῶν. "Αλλ' εἰχο ἐπίσης τὴν χαρίσσεσσαν ἐκείνην θαυμάτητα, τὴν ἐγκάρδιον ἐκείνην ἀπλότητα, δυνάμει μειδιάματῶν θαυμάτων, τῶν ἀκρωτηρίων και τοῦ οὐρανοῦ, ἐπανειδον διόποιαν, διεν δυσαρέστων μικρολογιῶν τῆς συνειδήσεως, ἀπορρίπτει κανεὶς μίαν ἀρχαίαν Ἀφαίαν, ἀν αἱ περιστάσεις τὸ ἀπαυτοῦν, και προσδέχεται μίαν νέαν Αθηνᾶν και, ἐπὶ τέλους, μειδιᾶ. Οἱ Αἰγινῆται καλλιτέχναι, κύριοι τῶν κομψῶν κυήσεων, ἡγεμόνες τοῦ λεπτοτάτου τῶν μειδιάματων, συνεμερίζοντο τὸ αἰσθήμα τοῦ λαοῦ και αὐτὸς ἔξεφρασαν ὑπὸ τὰς μορφὰς τοῦ λίθου και τῆς εἰρωνείας.

Μόλις τολμῆ κανεὶς νὰ διατυπώῃ τὴν τοιωτὴν εἰκασίαν και δια αἱ ἐφειτικότητες τῆς γλώσσης δὲν ἐμποδίζουν τὰς λέξεις ἀπὸ τοῦ νά

[Ἀκολουθεῖ τὸ τέλος]

[Μετάφρ. Χ. Θ. Δ.]

ANDRÉ BEAUNIER

Η ΚΕΡΕΝΙΑ ΚΟΥΚΛΑ

και καπέλλα και κάλτος πλεχτὲς ποὺ ξεφωνίζανε βουβά μὲ θεόρατα γράμματα μὲς τὴ σιγαλιά τοῦ βουνοῦ και τῆς καφάς... στὰ χροταράκια τοῦ δρόμου ποὺ γλυκούδισαν κρυμμένα μὲς τὶς πέτρες... στὰ μαυρισμένα τὰ καμίνια... "Οπως τὰ καμίνια ποὺ τάφησαν πίσω τους, έτσι κατί μανδρο μέσα τους ξεμάκραινε, ἀπόμενε πίσω, σὰ νὰ μήν είχε δύναμη νὰ τοὺς ἀκολουθήσῃ παραπέρα πρὸς τὸ φῶς τὸ ξέχυτο και τὰ λουδούδια...

...Κ ἔξαφνα μπροστά τους ἀπλωσαν οἱ καταπράσινοι κάρποι τῆς Καλλιθέας μὲ τὰ μικρόχρωμα λουλούδια! "Α! τότε λύθηκε πιὰ δλότελα τῆς Λιόλια καττάζει τὰ χαλικάκια ποὺ ξεκυλούσαν μπροστά της... Πήρανε πρῶτα τὸ δρόμο τοῦ δρόμου ποὺ γλυκούδισαν κρυμμένα μὲς τὶς πέτρες... στὰ μαυρισμένα τὰ καμίνια... "Οπως τὰ καμίνια ποὺ τάφησαν πάντας τὸν πέτρινο κατήφορο, σὸν τὰ κατοικία ποὺ διοβολοῦν κάτω τὶς πλαγιές σκιαγμένα ἀπὸ τὸ μεσημεριάτικον τρόμο τοῦ βουνοῦ... διαβηκαν τὸ ξερὸ φέμα τοῦ Ίλιοσσοῦ, γεμάτο μικρολίθων ποὺ γναλοκοποῦσαν και δσπρα ποντράζει τὸν λιάζονταν, καθιστά δλόγυρα σὰ ζῶα, κ ἔβγαλαν ἔναν ἀγχόφρονο μερικά παντρώμενα καμόσπιτα και τὰ Σφαγεῖα... "Οσο προχωροῦσαν, τόσο τὸ βῆμα τους ἀνοιγε, γινόταν πιὸ ἔλαστικο — λέσ κ ἔπεφτε ἔναν γλυκὸ φλοιομένο ποὺ τρεμοσάλενε... Προσπεράσανε μερικά μαντρωμένα καμόσπιτα και τὰ Σφαγεῖα... "Οσο προχωροῦσαν, τόσο τὸ βῆμα τους ἀνοιγε, γινόταν πιὸ ἔλαστικο — λέσ κ ἔπεφτε ἔναν γλυκὸ φλοιομένο ποὺ τρεμοσάλενε... "Εσκυβε π ἔκριβε ἔνα λουλούδι σκιαγμένα καταράζει τὴν ψυχή τους, μιὰ γαλήνη ξαστέρωνε τὰ πρόσωπά τους, τὰ μάτια τους ἀνοίγανε διαπλατα και λαμπερά και πηγαίνανε νάκκουμπησουν τὸ φῶς τους, γλυκασμένο, δλόγυρα: στους κοκκινοφλέβηδες βράχους τῶν λατομείων ποὺ στέκονταν ἔκει μὲ τὶς γνωριμές τους φυσιογνωμίες, σὲ φίλοι ποὺ περιμένουν, και τὸν λευκώλενος Αγδρομάχην μειδιᾶ και τὰ βασκούμποντα: καθέ τόσο, διθέλα τὸ κορμί τους ξεκανε μειδιάματα και τὰ βάραινε η πολλή χαρά —

* Λπόσπασμα: Λογοτεχνική Βιβλιοθήκη Φέξη.

Τοέχει, κοριτσάκι! τρέχει! καὶ σκύβει βαθιὰ στὸ χῶμα καὶ μάζευε τὰ λουλούδια τῆς χαράς σου, μήπως καὶ σοῦ μαρασθοῦν καὶ δὲν τὰ προφθάσης! . . . Καὶ πάλι τρέξε! Σὲ κυνηγᾶς ἡ μοίσα σου κ' ἔκει ποὺ πᾶς τρέχοντας, πάλι θὰ τηγέ βρῆς νὰ σὲ περιμένη . . .

Αχ, ή μοιφα τῶν κοριτσιῶν! ὀλάλητη εὐτυχία είναι, ή χαλασμός;— ή καὶ τὰ δυό μαζί!...

Κόβε λουλούδια, κοριτσάκι, κοκκινιά λουλούδια σὰν τὸ αἷμα τῶν παρθένων καὶ σὰ χελιά ποὺ τὰ ματώνουν τὰ φιλιά! Μάζευε κίτρινα δστρα σὰν τούρανοῦ, γιατὶ σὲ λίγο ἡ Ψυχή σου θὰ γίνη οὐρανὸς κι αὐτὰ θὰ τὴ φωτίσουνε! Γέμιξε τὴν ποδιά σου δσπρους ἀνθούς γιὰ στεφάνι στ' ἄθω μέτωπό φου, μὰ ξεφύλλισέ τους πάλι, γιατὶ δὲ θὰ προκάμης νὰ τὸ φορέσῃς . . . καὶ τάνθινα γαλανὰ ματάκια, σκῆνε καὶ παίζενε τα στὴν ἀγκαλιά σου προτοῦ σὲ ἴδουν καὶ κλέψουν . . . Μὰ σὰν ἀγναντέψῃς ἀπὸ μακριῶ ἀνθισμένες μυγδαλιές, στάσου καὶ κοῦψε τὸ πρόσωπό σου μὲς τὰ χέρια σου, γιατὶ δὲν πρέπει νὰ τὶς ίδουν τὰ μάτια σου . . .

Καὶ σὺ πούροχεσα τὸ κατόπι ἀγόρι δόλωμαπο
ἀπὸ νιᾶτα καὶ λαχτάρα, δὲν ξέρεις πῶς εἶσαι δ
ἡμίος ποὺ τρέχει νὰ πιάσῃ τὸ σύννεφο τάπαλὸ
καὶ ποὺ σὰν τὸ φθάση πέρα στὶς βουνοκορφὲς
καὶ τάγκαλιάσῃ, φλογοκαίγετ^ο δῆλος δ̄ ζαφειρένιος
κάμπος κι δ̄ ἡμίος γίνετ^ο δ̄ Βασιλιᾶς τοῦρανοῦ
καὶ πέιρτει καὶ πνίγεται στὴ μεγάλη θάλασσα
τοῦ πόθου του;

Χαμήλωνε τώρα δ ἥπιος. Ο λόφος τῆς Καστέλλας ἀκόμα φεγγοβιούσε κατακίτρινος σὰ θειάφι. Μὰ τὰ σπίτια τῆς Καλλιθέας κι ὁ ἔλαιωνας, πιὸ κισσω, καὶ στὸ βάθος πέρα τὸ ιόκκινο βουνὸ τοῦ Δαφνιοῦ, τὸ θαυμωμένο σὰν ἀπὸ δασειὰ δρυμὴ ἐφηβική, παίζουνε τώρα μιὰ γλυκά τριανταφυλλένια. Ή θάλασσα τοῦ Φαλήρου καὶ τῆς Αἴγινας ἥτονε βαθειὰ μαριά, σὰ νᾶχε μεστώσει δ πόνθος τῆς. Ο δέρας ἥτονε μαλακός, γεμάτος ρευστὸ χρυσάφι σὰν κρασὶ γλυκὸ τῆς Κύπρου. . .

— Κύριο Νίκο! Κύριε Νίκο, ἔλατε! Ἐδῶ
ἔλατε νὰ δῆτε πόσες ἔχει. Φέρτε τὸ σουγιᾶ σας
νὰ τὶς βγάλωμε μὲ τὸ χῶμα! Γιὰ κυττάξτε καλέ,
εἶναι μιὰ θάλασσα κόκκινη! — κι ὅλα τὰ κεφα-
λάκια τους μᾶζ! . . .

Κι ὁ Νίκος ἔτρεξε, καὶ σκυμμένοι οἱ δυό τους,
μὲ τὰ κεφάλια τους μαζὶ σὰν τις ἀνεμῶνες, ἔβο-

μέσα σ' ἔνα χαντάκι ποῦτον ἀψηλὸς χορτάρι φυτρωμένο καὶ τὸ σκέπαζε ποὺ δὲ φαινόταν δλότελα. Ἐτρεξε ὁ Νίκος νὰ τηνὲ στήκωσῃ κ' ἐκεῖ ποὺ τὴν τραβθῆσε ἀπ' τὰ δυό της τὰ χέρια, γονάτισε καὶ αὐτός, καὶ τὸ στήθος της, τὸ ζεστὸ καὶ σὰν πουπουλένιο, ἀκκούμπτησε ἀπάνω στὸ δικό του καὶ τὰ χεῖλια του, τὰ φλογισμένα, ἔπεσαν ἀπάνω στὰ δικά της κ' ἡ πνοή της, ποὺ ήτανε σὰν τοῦ φρέσκου ψωμιοῦ τὴν ἄχνα, τοῦρθε μὲς στὸ στόμα του . . .

πηγητοφυτρωμένα κ' ἔτσι δὲ φαινόταν τίτοτ' ἀπ' τὸν κόσμο κι οὔτε κὰν ὁ οὐρανὸς ἀπ' αὐτὸν τὸ λουλουδιασμένο ἀλωνάκι, πούμποιαζε κούνια ἢ πρεββάτι νυφικὸ κάτω ἀπ' τὸν ἀσπρό θόλο πούνκαναν τὰ δλάνηστα κλαριά. Ἀλήθεια είλαν κάνει ἄλλον οὐρανὸ δικό τους οι μυγδαλιές μάζα τάνηθη τῆς παρθενιᾶς ποὺ στέλνει ἡ Περσεφόνη ἀπ' τού Ηλούτωνος τὴν κλίνη, κάθε ἄνοιξη, στὶς Κόρες τοῦ ἀπάνω κόσμου.

"Ἄγ, μυγδαλιέ! γιατὶ νὰ φανερωθῆτε μπρόδε,

Τότες τὴ Αἰολία τὴν ἔπιασε μιὰν ἀλλοιωτικὴν τρεμοῦλα:—θυμῆθηκεν τὸ βράδυ ποὺ τὴν πρωτοφύλησε ὁ Νίκος;—τώρα ἔξαφρα τεθμάξει ἀκό τὴν μοναξιὰν διλόγυφοά της;—ἢ ἐτρεμεῖ καταπῶς τρέμει τὸ φύλλο τῆς λεύκας στὸ κοτσανάκι του μόλις ποὺ ὅρθισῃ, ποὺν νόρθιῃ τὸ ἄγεράκι τῆς αὐγῆς νὰ τὸ φιλήσῃ καὶ σὰν τὸ νερὸ ποὺ κοιμᾶται κι ἀπαντέχει τὸν ἥλιο νὰ τὸ χρυσώσῃ;... Μονομάς βρέθηκε διλόρθη κι ἄρχισε νὰ τρέχη—
ὄχι πιὰ νὰ τρέχῃ μοναχά, μᾶλλον νὰ φεύγῃ: ἔτσι φεύγει τὸ ζαρκάδι μπρός ἀπ' τὸν κυνηγό, τὸ χελιδόνι μπρός ἀπ' τὸ γεράκι...
11

πηγή τα χιονισμένα υπό τανόνι...
Στάθηκε ή Λιόλια θαυματωμένη, σφωνη!...
κ' ξεπειτα σὰ νὰ τὴν τραβισθῆ αὐτὴ ή λέψιμη ή
γλυκειά: προχωρήσε μὲ βήματα ἀργά καὶ μὲ
μάτια μαγεμένα...

Σά χεροπιασμένες στέκονταν ἔνα γυδό οι μυγδαλές ἔποιμες νὰ χορέψουν... Μᾶ δὲ σαλεύανε, γιατὶ ἀνάμεσά τους ἄνοιγε ἔνα δλοστόργυγλο ἀλωνάκι, ποὺ ζοῦσαν ἐκεῖ ἀπόμονα πανάγητα χορτάρια καὶ λουλουδια μώρια. Κάτι βάτα ὅχιμα, ἔσοδι, μὲν ἀντύλες, ἦταν δλόγυνοα πνιγμένη ἀπὸ τὸν πόνο, καὶ τάσπιοισμένα μάτι τῆς Βεργινίας καὶ τὸν ἑαυτό του ἀκόμα—καὶ δὲν εἶδε ὅλο μπροστά του, παρὰ τὴ λαχτάρι του πούχε ἀνθίσει καὶ γλυκοτραγουδοῦσε... κι ἀγκάλιασε τὴ λαχτάρα του καὶ κυλίστηκε μάζη της στὸ λουλουδισμένο στρῶμα...

πηγητοφυτρωμένα κ^τ ἔτσι δὲ φαινόταν τίποτ^ς
ἄπ^τ τὸν κόσμον κι οὔτε κανὸν ὁ οὐρανὸς ἀπ^τ αὐτὸν
τὸ λουλουδιασμένον ἀλιωνάκι, πούμοιαζε κούνιο
ἡ ιρεββάτι νυφικὸν κάτω ἀπ^τ τὸν ἀσπρό θόλο
πούκκαναν τὰ δλάνθιστα υλαρια. Ἀλήθεια είχαν
κάνει ἄλλον οὐρανὸν δικὸ τοὺς οἱ μυγδαλιὲς μά
τενθή τῆς παρθενιαῖς ποὺ στέλνει ή Περσεφόρη
ἀπ^τ τοῦ Ηλούντωνος τὴν κλίνη, κάθε ἀνοίξῃ, στὶς
Κόες τοῦ ἀπάνω κόσμου.

"Αχ, μυγδαλιές! γιατί νά φανερωθήτε μπρόστα στά μάτια τού κοριτσιού ένωψις έτρεχε νά ξεφύγει μακριά από τάχυότι! Καὶ γιατί νά μήν τά κλειστά μάτια της ή κόρη, μόνο νάφρηση νά τηναγκάσῃ τὸ γλυκό σας φέγγυος κάτω απὸ τούρανον σας τὸ λουλουδένιο μεθῦσι... .

Καὶ παραμέριος τὰ βάτα ἡ Λιόλια καὶ τῇγε
κάτω ἀπὸ τίς μυγδαλές . . . καὶ ἔχασε δόλια γύρω
της: τὸν κάμπο μὲ τὰ λουκουδιά καὶ τὶς μέλισ-
σες πὸν ἥθέλαις νὰ τὴν τσιμπήσουν καὶ τὶς
πεταλοῦδες πὸν τὴν πειραζαν καὶ τὸ Νίκο ποὺ
τὴν είχε φιλήσει . . . καὶ ἔσφρώνισε ἀπὸ λαχτάρων
για τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἀσπρούς . . .

Αἰολία μου! Αἰολία μου! Τὸ Νῦν δὲν ἔπειτα
νὰ τὸν ἔχασῃς, ἀφοῦ ἐτρέχεις νὰ μὴ σὲ πιάσῃ
κι οὐτε νὰ τοῦ φωνάξῃς κρυμμένη μὲς τάνθινα
σου ἄγρο;

— Ἐλάτε, Κύριε Νίκο! νὰ κόψετε μερικό
χλαδιὰ γὰ πάρουμε παῖς μας.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΡΗΣΤΟΜΑΝΟΥ

Η ΚΑΣΤΑΝΟΥ

Μέσα στά μεσάνυχτα ένα φως κόκκινο σάν πυγολαμπίδα πού τρέμει στή γη. Δίπλα σε ας δγκος μαῦρος, άκινητος, σάν κομμάτι άπο σύγνεφο γκρεμισμένο πού άποκρυσταλλώθη άπο τὸν τρόμον τῆς φράσης. Η Καστανοῦ και τὸ μαγκάλι της. Σκωμμένη άπο πάνω γηρίζει τὰ κάστανα στήν σκάρα με τὰ χέρια της πού μοιάζουν σάν ξεροκαμένα δαμλιά. Η λάμψης τῆς φωτιάς δέρνει τὴν κιτρινόμαυρην δψη της, πού τὴν σφιχτοτύλιγει σάν μαῦρο μαντήλι. Τὸ μαντήλι χαμηλωμένο ἐμπρόδε ρίχνει σκοτεινιά θανάτου στά μάτια της, πού φαίνονται σάν βγαλμένα. Σπίθες τινάζονται και σβύνονται, φωτίζονται τὰ κουρέλια της, στρωμένα στήν φίξα ξεροῦ δένδρου. Είνε ή μόνη κίνησις πού δὲν έσταμάτησε. Αλθινος ὑπνος παντοῦ, τὰ ἔντομα τρυπωμένα στὶς υπόγειες τρύπες των. Στὴν ἐπιφάνεια τῆς γῆς σέρνονται ὄκνες σκιές ἀροάτων πραγμάτων. Απὸ τὸ βάρος τῆς σιωπῆς σκάζουν ή πέτρες, φύλλα δὲν υπάρχουν γιὰ ν' ἀποσυντεθοῦν τριζοβολῶνταις. Τὸ χέρι τῆς μούρας ξεχωσε στὰ κατάβαθμα τῆς ἀφανείας κάθε φανέρωμα ζωῆς. Είνε ή ώρα πού δὲν υπάρχει ο κόσμος παρὰ δ σκελετός του. Κι' θυμως καίει τὸ ταπεινὸ φῶς ἔκει — συντροφιὰ θλιβερὴ τῶν πεθαμένων ώραίων. Ανάφθηκεν ἀπὸ δύο ἀτρόμητα χέρια — τῆς γηράς πού ξενυχτᾶ μὲ ἀνοιχτὸ τὸ μάτι πρὸς τὶς δώδεκα μαυροφόρες ωρες. Δυνατὴ γηρά. Καταπίνονταις θάνατον ἀγρίεψε ἀπὸ τὴν πολλὴν δύναμιν. Τῷρα ένα-ένα μετρῷ τὰ μυστήρια πού

ἀργοδιαβάίνουν μπροστά της χωρὶς νὰ μποροῦν νὰ τὴν φοβίσουν. Γιατὶ αὐτὸς εἶνε δ προορισμὸς τῶν μυστηρίων: νὰ ἐπιβάλλωνται στοὺς ἀδυνάτους μὲ κάθε τρόπον — μὲ τὴν δργή, μὲ τὴν φοβέρα, μὲ τὸν τρόμον. Ο οὐρανὸς μαζεύει τὰ σύγνεφά του δίδοντας κακές παραγγελίες γιὰ τὴν νέαν ήμέραν.

Τὸ φῶς ἀκόμα φωτίζει. Η γηρά μὲ ἀκίνητα τὰ μάτια στά ξυλιασμένα κάστανα — πού συμβολίζουν πιστὰ τὴν ὑπαρξίη της — διηγεῖται γιὰ μυριοστὴ φορὰ στὸν ἑαυτό της τὸ θάνατο τοῦ παιδιοῦ της. Αὐτὴ μιλεῖ ν' αὐτὴ ἀκούνει. Συχνὰ σηκώνει τὴν πτυχωτὴ φρύστα της και πρύβει τὸ πρόσωπό της τότε ἀκούγεται ένα πνιχτὸ κλάμα —διο τὸ πνεῦμα τῆς ἀπελπισίας πού διδύρεται σιγαλά. Ομως ή γηρά εἶνε δυνατὴ και δὲν θέλει νὰ γίνη περίγελως στὸν διαβάτας. Κατεβάζει τὸ πουρέλι της και ξαναγρίζει τὰ κάστανα ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ — καμένα ἀπὸ τὸ πολὺ ψήσιμο. Πότε — πότε φαντάζεται φίλους κοὶ δικοὺς ποὺ τὴν φωτοῦν γιὰ τὸ παιδί της τότε τὰ χεῖλη παιώνουν ένα τρόμο, μιὰ σπασμωδικὴ κίνησι, ένα υπέρτατο παράπονο, και τὰ μάτια γυαλιστερὰ στυλώνονται στὸ κενόν, στὶς φασματικὲς παρηγορήτος, στὸν σφανταστικὸ δικούς της, στὰ συγγεφένια εἰδωλα πού τῆς μιλοῦν. Αρχινᾶ ή διήγησις, πειδὸν δυνατὰ τώρα; γιατὶ μιλεῖ σὲ πολλούς. "Ετσι περνᾶ ή νύχτα ή παραδένη τῶν δραμάτων, — ἐπάνω ἀπ' τὴν φωτιά. Ως ποὺ τὸ πρῶτο δυὸ δάκρυα τὴν σβύνουν, τὰ τελενταῖα τῆς γηράς.

ΕΙΡΗΝΗ ΠΟΛ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΔΥΟ ΦΙΡΜΑΝΙΑ ΤΟΥ 1797 ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΕΠΤΑΝΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΦΑΚΙΑΝΩΝ

Ερευνῶν τὸ ἀρχεῖον τοῦ Συνοδικοῦ τῆς βασιλικῆς Μονῆς τῆς Πάτμου, εὗρον μεταξὺ διλλων σπουδαίων ἐγγράφων και βεζυρικῶν διάταγμα «πρὸς τὸν προεστῶτας και ἐπιτρόπους τῶν νησίων και τόπων τῆς "Ασπρῆς θαλάσσης" δπως ὀνόμαζον τὸ Αἴγαιον Πέλαγος. Τὸ ἐγγράφον, ἐκδεδομένον τὴν 20 Απριλίου τοῦ 1797 ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Βεζύρου και ταυτοχρόνως ἀρχιναύάρχου Γαζῆ Χουσεῖν Πασᾶ ἐκ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ ναυστάθμου, ἀναφέρεται κυρίως εἰς τὸν έπανησίους, τὸν ὑποκειμένους εἰς τὴν Βενετίαν. Η Μεγάλη Βεζυρεία διὰ τοῦ ἐγγράφου τούτου κηρύζεται πόλεμον ἔξοντωτικὸν κατὰ τῶν Ζακυνθίων, Κεφαλλήνων και Κερκυραίων,

ἐπίσης και κατὰ τῶν Κροατῶν και Σκλαβούνων και δὲν δηλοῦται μὲν τὸ αἴτιον τῶν ἀγρίων τούτων διαθέσεων τῆς Πύλης, οδχ ἡτον ὅμως ἔξι διλλου ἐγγράφου, τὸ δποῖον εὑδρον εἰς τὸ αὐτὸ ἀρχεῖον ἐκ τοῦ βασιλικοῦ φιρμανίου τῆς Ι Ιουνίου 1797 μαθάνομεν δτι «οἱ Σκλαβούνοι, Ζακυνθίοι, Κεφαλλωνῖται, Χερβάζιται και ἄλλοι παρόμιοι σούδιτοι Βένετοι τολμοῦν διάφορα ἀτοπήματα εἰς τὴν βασιλικὴν ἐπικράτειαν και προσφάτως ξιγνων αλτία τῆς ἐν Σμύρνῃ ἀνωμαλίας».

Η ἐν Σμύρνῃ «άνωμαλία» τῆς ὁποίας δὲν γνωρίζομεν τὴν φύσιν ἐκ τῶν ἐγγράφων, ἔδωκε τὴν ἀφορμὴν εἰς γενικὸν διωγμὸν κατὰ τῶν ιπτηρών τῆς Βενετίας. Χαρακτηριστικὸν δτι ή

πύλη εἰς τὸν διωγμὸν συμπεριλαμβάνει και «τοὺς ἀγάμους Σφακιανούς» οἱ δποῖοι ήσαν κατὰ τοὺς χρόνους πρὸ πάντων ἐκείνους τὸ φόβητρον τῆς Επικρατείας.

Δημοσιεύμεν ἐνταῦθα και τὰ δύο ἐγγραφα, διότι ἀπεικονίζουν ἐποχὴν μεγάλων πολιτικῶν παρενθύς, ἀλλὰ και τὸν συμπατριώτην σας, δποῦ ἐιόλημησεν ἐναντίον τῆς παρούσης μας ἀπόφρασες, νὰ τὸν κρεμνᾶ εἰς τὴν πόρταν τοῦ δστιτίου του, νὰ γίνωνται δὲ και τὰ παιδιά του σκλάβοι βασιλικοί και τὸ τίποτες του μηρό. Προσέτι προστάζομεν δποῦ και τῆς πατένταις ταῖς δποίαις ήθελόν δίδη οἱ κονσόλοι Βενετσιάνοι πρὸς τοιούτους, Κεφαλωνίταις, Ζακυνθίους, Κορφιάταις, Σκλαβούνους, διὰ νὰ κατοικοῦν εἰς τὰ νησία, νὰ μὴν τῆς γνωρίζετε παντελῶς μήτε νὰ τῆς ἔχετε αὐταῖς τῆς πατένταις, εἰς παρέμπον

Τὸ ἐγγραφα ἔχουν ἐπι λέξει δως ἔξης:

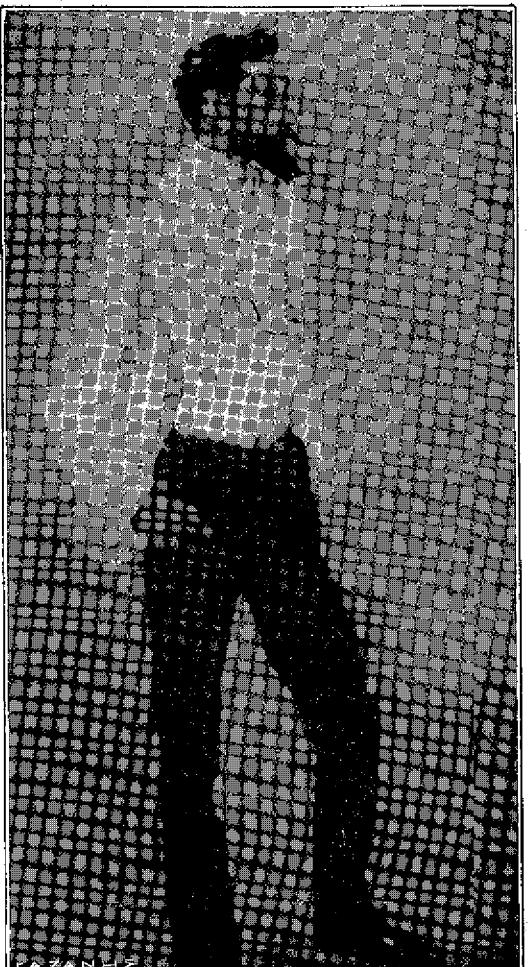
A'

«Γαζῆ Χουσεῖν Πασᾶς ἐλέω Θεοῦ Βεζύρης και Καπουδάν Πασᾶς.

«Προεστῶτες και ἐπίτροποι τῶν νησίων και τόπων τῆς "Ασπρῆς θαλάσσης" ἐμάθομεν δτι δσοι Ζακυνθίοι, Κεφαλλωνῖται Σκλαβούνοι και ἐν ἐνὶ λόγῳ σούδιτοι Βενέτιανοι ἐδραπέτευσαν ἀπὸ τὴν Σμύρνην, δλοι ἐκεῖνοι ἥλθον εἰς τοὺς τόπους τὸν διδικούς σας και ἐκάθισαν, μετοχειρίζμενοι τὸ φυσικόν τους ἐδεποτζίκικι και τὴν συνειδισμένην τους ἀχρειότητα. Όθεν και γράφοντες διὰ τοῦ παρόντος ήμετέρουν ἡγεμονικοῦ πονγουρουλδίου προστάζομεν σφροδρῶς και ἀποφασιστικῶς δλους σας κοινῶς, μιχρούς και μεγάλους, λειφωμένους και λαϊκούς, ἀνδρας και γυναῖκας, νέους και γέροντας, δτι, ἀν τολμήση τινὰς ἀπὸ τοὺς Ζακυνθίους, Κεφαλλωνίταις, Κορφιάταις, Σκλαβούνους και ἐν ἐνὶ λόγῳ σούδιτοις Βενετοίανους νὰ ἔλθῃ εἰς τοὺς τόπους σας, νὰ μὴν τὸν ἀφήστητε καῦν μήτε τὸ ποδάρι του νὰ πατήσῃ εἰς τὴν τοῦ νησίου σας και πρόσετι δσοι τῆς γενεᾶς ταύτης ἐφροσυν τὸν διαθέσεων εἰς τοὺς τόπους σας η πρὸ διλλων ήμερῶν, η πρὸ μερικοῦ καιροῦ και ζοῦν πατιόσιδες και χωρὶς ἐργόχειρον, δλους αὐτοὺς νὰ τοὺς διώξητε ἀπὸ τοὺς τόπους σας κακηγάκας ἐν διαστήματι ήμερῶν ἐπτά, ἐὰν μετὰ καιροῦ τρόπου δὲν θέλουν νὰ ἀναχωρήσουν δμοίως νὰ μὴν δέχεσθε εἰς τὸ ἔξης Σφακιανούς, και μᾶλιστα νὰ διώξητε τοὺς εὑδρομένους εἰς τὸν τόπον σας ἀνυπάνδρους Σφακιανούς και Βενετζιάνους.

Άστροδιαλαστῖαι και νησιώται, ἀγοίξατε τὰ μάτια σας καλὰ νὰ μὴν τύχῃ και τολμήση κανένας ἀπὸ ἐσαῖς η μικρὸς η μεγάλος νὰ κρατήσῃ εἰς τὸν τόπον σας δεφεντεύοντας τὸν παραμυκρότερον Βενετοίανον η ἀνύπανδρον Σφακιανόν,

η ἄλλον ἀτακτον, καθότι ἔχομεν δεδομένην ὑψηλήν μας προσταγὴν εἰς τὸν πιστόν μας δοῦλον Τερσανὲ κεχαγιαση Μεχιλέτ βέην, δποῦ ὅχι μόνον τὸν διαμελνατα Βενετσιάνον, Σφακιανόν, η ἀλλον τινὰ ἀτακτον ἔνον νὰ τὸν σκοτώῃ παρενθύς, ἀλλὰ και τὸν συμπατριώτην σας, δποῦ ἐιόλημησεν ἐναντίον τῆς παρούσης μας ἀπόφρασες, νὰ τὸν κρεμνᾶ εἰς τὴν πόρταν τοῦ δστιτίου του, νὰ γίνωνται δὲ και τὰ παιδιά του σκλάβοι βασιλικοί και τὸ τίποτες του μηρό. Προσέτι προστάζομεν δποῦ και τῆς πατένταις ταῖς δποίαις ήθελόν δίδη οἱ κονσόλοι Βενετσιάνοι πρὸς τοιούτους, Κεφαλωνίταις, Ζακυνθίους, Κορφιάταις, Σκλαβούνους, διὰ νὰ κατοικοῦν εἰς τὰ νησία, νὰ μὴν τῆς γνωρίζετε παντελῶς μήτε νὰ τῆς ἔχετε αὐταῖς τῆς πατένταις, εἰς παρέμπον

Ε. ΙΩΑΝΝΙΑΣ

ΥΠΟ Π. ΜΑΘΙΟΠΟΥΛΟΥ
Φωτογρ. Επ. Σανθοπούλου

ΦΑΡΟΠΟΥΛΟ

ΕΚΠΤΕΟ ΘΑΛΛΙΑΣ ΦΛΩΡΑ-ΚΑΡΑΒΙΑ
Φωτογρ. Έπ. Σανδυόπουλου

ὑπόληψιν. Οὗτως ἀποφασίζομεν καὶ οὕτω γενέθω, ὡς προστάζομεν, ἐξ ἀποφάσεως.

Ἐξεδόθη τὸ παρὸν ἀπὸ τὸ ὑψηλὸν Διβάνι τοῦ Βασιλικοῦ Τερσανέ, ἐν ἔτει 1797 Ἀπριλίου 20.

B'

«1797 Ἰουνίου 1. Μετάφρασις τοῦ ἐκδοθέτος ἥδη δημητοῦ βασιλικοῦ προσκυνητοῦ φερμανίου περὶ Βενετζάνων.

«Ἐπειδὴ οἱ Σκλαβοῦνοι, Ζακύνθιοι, Κεφαλωνῖται, Χερζβᾶται καὶ ἄλλοι παρόμοιοι σούδητοι Βένετοι, τοιμοῦν διάφορα ἀτοπήματα εἰς τὴν βασιλικὴν ἐπικράτειαν, καὶ προσφάτως ἔγιναν αἴτια τῆς ἐν Συμύρῃ ἀνώμαλίας, προστάζομεν ὅσοι τῶν τοιούτων ἔσωσαν νὰ κατοικήσουν εἰς τὴν Ρωσίαν, καὶ ἥθελον ἔλθη εἰς τὰ μέρη τῆς ἐπικρατείας μας διὰ ὑποθέσεις πραγματείας τῶν, οἱ τοιοῦτοι, νὰ γνωρίζωνται, ὡς Ρώσοι, ἢν εἶναι γεγραμμένοι, εἰς τὴν Καντζελαρίαν τῶν Κονούλων τῆς Ρωσίας, καὶ εἰς τὸ ἐνυπόγραφον τεφτέον, οἱ δὲ λοιποὶ νὰ μὴν διαφενδείσωνται, ὡς Ρώσοι, καὶ ἐπειδὴ εἰς τὰ Ρωσικά

καράβια εἶναι διάφοροι, σούδητοι Βένετοι, οἱ τοιοῦτοι νὰ μὴ κρίνωνται ὡς Ρώσοι, οὔτε νὰ διαφενδεύωνται ἀπὸ τὸν Κόνσολον τῆς Ρωσίας, ἀλλὰ νὰ κρίνωνται, ὡς μισθωτοί, εἰς τὰ Ρωσικά τὰ καράβια, καὶ νὰ καταδικάζωνται εἰς τὰς ἀκαταστάσιας τῶν, παθῶς κατωτέρω φανερώνεται, εἰς τὸ δποῖον εὐχαριστήμη καὶ δ. πρέσβυτος τῆς Ρωσίας μὲ τακόριον τοῦ εἰς τὴν Ὑψηλὴν Πόρταν οἱ δὲ λοιποὶ Βένετοι, ὅπου εὐρέθησαν ὑπανδρευμένοι, καὶ ἐγκάτοικοι εἰς τὴν βασιλικὴν ἐπικράτειαν, καὶ καταγίγνονται εἰς τὰς τέγνας καὶ κιάρια, ἀνήκοντα τοῖς ἐντοπίοις, ὅσοι δὲν ἥθελον δεχθῆ τὸ φαγιαλίνη, νὰ διώκωνται, καὶ ἀντὶ τοιμῆσον νὰ ἔλθουν ἐκ δευτέρου, ὡς κλέπτας νὰ τὸν βάζουν εἰς τὰς ξινδάνια, καὶ φυλακάς, καὶ οἱ γκεμιτζίδες ὅπου ἔχονται μὲ τὰ καράβια τὰ Βιεννέτικα, νὰ μὴ περιπατοῦν ἀρματωμένοι, οὔτε νὰ εὐγάίνουν ἔξω ἀπὸ τὰ καράβια ἀντὶ αἰτίας, οὔτε νὰ διατρίβουν καὶ νὰ κοιμῶνται ἔξω, καὶ ἀντὶ ἥθελον φαίνωνται ἐναντίοι. εἰς αὐτὰς τὰς προσταγάς, ἢ κάμουν καμίαν κακίαν, νὰ μὴν εἶναι καμιαὶ ὑπόληψις εἰς τὸ διτὶ εἶναι Βενετζάνοι, ἀλλὰ παθῶς εἶναι συνήθεια εἰς δλας τὰς βασιλείας, οἱ ζαπίται τῶν τόπων νὰ πιάσουν τὸν τοιούτους νὰ τὸν φυλακώνουν καὶ νὰ τὸν παιδεύουν ὅσοι δὲ Βένετοι εἶναι ἀνύπανδροι καὶ ἥθελον δεχθῆ τὸ φαγιαλίνη, νὰ μὴν τὸν δέχωνται, ἀλλὰ νὰ τὸν διώχωνται· οὕτω διαλαμβάνει ἀποφασιστικῶς ὁ ὅρθεις ὑψηλὸς βασιλικὸς προσκυνητὸς δρισμός, πατὰ τὴν περίληψιν τοῦ δποῖον θέλετε ἀκολουθήσει δλοι σας, ὡς ἐνπειθεῖς φαγιάδες τῆς κραταιᾶς βασιλείας».

Τῶν δύο τούτων ἐγγράφων, τῶν δποίων τὸ ἐν ἀναπληροῖ τὸ ἄλλο, τὸ A' ἐντονώτερον μᾶς παρέχει ἀφετὸν ἡσηρὰν εἰκόνα περὶ τοῦ τρόπου, παθ' ὃν ἐπέβαλλον τὸν νόμον τὰ δργανα τῆς διοικήσεως ὁ Τερσανὲ Κεχαγιασῆ Μεχμέτ βένης εἶχε τὴν ἐντολὴν καὶ τὸ δικαιωμα, δχι μόνον «τὸν διαμείναντα Βενετσιάνον, Σφακιανὸν ἢ ἄλλον τινὰ ἄτακτον ξένον νὰ τὸν σκοτώνῃ παρευθὺν» ἀλλὰ καὶ τὸν χριστιανὸν τοῦ Αλγαίου Πελάγους νὰ τὸν μεταχειρίζεται κατὰ τρόπον τρυφερώτατον χωρὶς πολλὰς διατυπώσεις συνταγματικῆς διαδικασίας ἥδυνατο τὸν Χριστιανόν, δπου ἐτόλμησε νὰ περιποιηθῇ Ἐπτανήσιον ἢ Σφακιανὸν «ἐναντίον τῆς παρούσης μας ἀποφάσεως νὰ τὸν κρεμνῆ εἰς τὴν πόρταν τοῦ δσπιτίου του, νὰ γίνωνται δὲ καὶ τὰ παιδιά του σκλάβοι καὶ τὸ τίποτες του μηροί».

«Ἡ ἀπλουστέρα μέθοδος διοικήσεως.

Πάτρας Αὔγουστος 1911.

Δ. ΚΑΛΛΙΜΑΧΟΣ

ΑΡΧΑΙΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ

Μιὰ φορὰ κ' ἔναν καιρὸν — ἔτοι ἀρχίζουν δλα τὰ παραμύθια — στὴν ἀρχαία, στὴν πανάρχαιη Ἑλλάδα, ζοῦσε ἔνα φτωχὸν παιδί. Τίποτε δέν τὰφησε δ πατέρας του φεύγοντας γιὰ τὸν κάτω κόσμο, οὔτε ἔνα κομμάτι γῆς δικό του, οὔτ' ἔνα κομμάτι ἔρδο φωμού. Ο χιτῶνας του ἦταν κουρέλι γινομένος, καὶ παπούτσια δὲν φρούσε πιά τὰ σφυλιὰ τοῦ δρόμου τὸ ἐλυποῦντο κ' ἐκεῖνα, δταν ἐγύριζε ἔτοι καὶ τοῦ ἀφιναν καμιὰ φορὰ κανένα τους ἀποφαγοῦδι. Μὰ μέσ' στὴ φτωχεία του αὐτῆ, μέσ' στὴν κακομοιοιά του ποὺ δὲν ἦταν πιὰ γιὰ λύπη ἀλλὰ γιὰ συχασία, κρυβόταν ἔνα χρυσάφι πολύτιμο, κάποιος ἀνεκτίμητος θησαυρός. Καὶ τὸ φτωχὸν παιδί τ' ὁδφανεμένο σκέψημηκε νὰ κόψῃ κομματάκια κομματάκια αὐτὸν τὸ χρυσάφι, νὰ τὸ κάνῃ χοήματα καὶ νὰ ξήσῃ σὰν ἀνθρώπος. Γιατὶ τάχα νὰ χάρεται μόνον αὐτὸς τὴν τέχνην του, νὰ καμαρώῃ μονάχος του δσα, θωράντας γύρω του, πιάνοντας μὲ τὴν φαντασία του μετέβαλλε σὲ εἰκόνες γεμάτες ζωή;

Κι' δύσον τοῦ έβλεπαν τὴν ἐργασία του αὐτῆ, τὴν ὥραία ἐργασία του, μποροῦσε νὰ μὴ τὸν ἀρέσῃ, νὰ μὴν πάρουν κάποια του ζωγραφιά;

Μὰ τὸ παιδί ἦταν πολὺ δύγνωστο, πολὺ δσημο, πολὺ φτωχός κανεὶς δὲν γύριζε νὰ κυτάξῃ δσα δημιουργοῦσε μὲ τόση ἀγάπη, μὲ τόση χαρά, μὲ τόση ἐλπίδα· κανεὶς δὲν τὸ πρόσεχε σὰν περιοῦσε ἀπ' τὴν ἀγορὰ ξυπόλυτο, νηστικό.

Κ' ἐκεῖνο τὸ κακόμοιρο τραβοῦσε τὸν δρόμο του περιπατοῦσε, περιπατοῦσε δρόες δλόκληρες δχι ποὺ ἐφιναν μακρινα, μακρινὰ ἀπ' τὸν ἀνθρώπους, ἐκεὶ ποὺ δὲν ἀκούει τίποτε ἄλλο παρὰ τὸ σύρσιμο τῆς σαύρας στὸ χόρτο καὶ τὸ πάτημα του ἀγριού πού, μόλις τὸν ἐβλεπε, ἐφευγε δειλό. Αποκαμωμένο καθόταν σὲ μιὰ πέτρα, κι' ἡ φύσις, ποὺ μόνον αὐτὴ τ' ἀγάπαε θερμά, τοῦ ἀποκάλυπτε κάθε λεπτό, κάθε ώρα στὸ βούνο στης σφύκας, στὸ πέσιμο τοῦ φύλλου, στὸ πέρασμα τῶν συννέφων ἔνα τ' ἀναριθμητα μυστικά της, τὰ μεγαλοπρεπή της θέλγητα, τὶς ἀπειρές της χάρες.

Κ' ἔτοι κυλοῦσε ἡ ζωή του δὲν

εἶχε καμιὰν ἀλλη σκέψι ἐκτὸς ἀπ' τὶς εἰκόνες του, δὲν ἀγαποῦσε τίποτε ἄλλο ἐκτὸς ἀπ' αὐτές. Εμοιαζε μὲ τ' ὄργιμα ποὺ ἀπαντοῦσε στὴν ἐρημιά, μὲ τὸ πουλὶ ποὺ χωρὶς νὰ φωτήσῃ κάνεναι, ἀνοιγε τὰ φτερά του κ' ἐφευγε μακρινά. Τί τὸ ἔμελο δὲν οἱ ἀνθρώποι νοιάζοντο πιὸ πολὺ γιὰ τὰ σκυλιά τους παρὰ γ' αὐτόν.

Καὶ μιὰ μέρα — ποιὰ ἦταν οὐδ' ὁ ἰδιος δὲν ήζερε — ἀγάπησε μιὰν ἀληθινὴ ζωγραφιά. Τώρα πιὰ τὶς ξέχασε τὶς ἄλλες ποὺ δημιουργοῦσε δ ὁ ἰδιος, τοῦ ἐφαίνοντο τίτοτε, μηδαμινές· ξαπλωμένος κάτω ἀπὸ τὰ δένδρα, μὲ τὰ πόδια ματωμένα ἀπ' τὸν πολὺ δρόμο, δὲν κύταζε πιὰ πόσο ἀλλοιώτικα πράσινο ἦταν τὸ ἔνα φύλλο ἀπ' τὸ ἄλλο, ἀλλὰ κλείνοντας τὰ μάτια του ἐβλεπε ἐκείνην, νδροχεται ἀπὸ μακρινὰ πάνω σὲ οδόνο σύννεφο· τὴν ἐβλεπε νὰ καταβαίνῃ σὰν

ΕΚΠΤΕΟ

ΚΛΕΟΝΙΚΗΣ ΑΣΠΡΙΩΤΗΣ

άέρας στήν γῆ, στ' ἀγγισμά της τ' ἀγκάθι νὰ γίνεται ρόδο, ή ξέρα κρυσταλλένιο ρυάκι, κι' αὐτός, ἀνθρώπινο κυρδέλλι, βασιλῆας - θεός. Τὴν ἔνοιωσθε στὸν πυρετὸν αὐτὸν τῆς φαντασίας του καθισμένην κοντά του, τὴν ἔκανε κυρά του βασιλισσα σωστή, ἐτούμαζε τὸν πιὸ ὑπέρλαμπρο θρόνο γιὰ τὴν ἀφραστη διορφιά της, χωρὶς δύμας νὰ ξέρῃ καὶ ποῦ θὰ τὸν στήσῃ.

Στὴ γῆ; τοῦ φαινόταν ταπεινὴ καὶ χυδάλια στὴ θάλασσα; τὴν εὔρισκε βρῶμικη, σκοτεινὴ στ' ἀστέρια; ήσαν πολὺ χαμηλὰ γιὰ κείνη στὸν "Ολυμπο"; Ε! τῷξερε καλά, — ἔκει θὰ τὴν ζήλευαν κι' ή θεές. Ποῦ λοιπόν, ποῦ ἔπρεπε νὰ τὴν καθήσῃ γιὰ νὰ πέσουν ὑστερα μπροστά της καὶ νὰ προσκυνήσουν ἀφρωνοὶ τὴν ἀγάπη του, αὐτοὶ ποὺ τὸν κλωτσούσαν τώρα;

Μόνον στὴν φαντασία του, μονάχα ἔκει μέσα· καὶ ἀμέσως τῆς ἐτούμασε τὸν θεῖκο τόπο πούχε γι' αὐτὴν προσοίσει. Τότε αὐτὸν πόροβο μὴν ή ζωγραφιά οβύσῃ ἀπὸ μπροστά του, ἀρχισε νὰ τοέχῃ, νὰ φεύγῃ σὰν ἀέρας γιὰ νὰ φθάσῃ δύσι πιὸ γλήγορα μπροστὲ στὸ σκοτεινό του ἔργαστηροι ποὺ μύριζε πτώχεια καὶ μοῦχλα.

Ὄρες, ωρες δλόκηρες δὲν ἔσηνωσε τὸ κεφάλι ἀπὸ τὴν δουλειά, ζωγράφιζε, ζωγράφιζε ἀδιάκοπα χωρὶς νὰ καταλαβαίνῃ τί. Ἡταν δλόκηρος δοσμένος στ' ὄνειρό του, ή μορφὴ ποὺ βρισκόταν πάντα μπροστά του, τὸν εἶχε ὑπνωτίσει καὶ αὐτὴ διδηγούσε τὸ χέρι του.

"Ατακτα ἀνεβοκατέβαινε τὸ στῆθος του, ταράγμένο ἀπὸ τὴν εὐτυχία, καὶ τὸ πάθος, ἄγρια ἀστραφταν τὰ μάτια του ἀπὸ τὴν φωτιὰ πούχε καρίνει μέσα του γίνει, γλυκὰ χαμογελούσε τὸ χεῖλι του στ' ὄνομά της, κ' ἐβραΐζε ἀφρούς τὸ στόμα του ἀπὸ τὸν πόθο.

Βαρυεστησμένος ὁ Ζεὺς ἀπὸ τὴν μονότονη ζωὴ τοῦ Ὄλυμπου ἔζηται συχνὰ νὰ ἔχαστῃ — παρὸ δλῆν τὴν ζηλοτυπία τῆς συζύγου του — στὴν ἀγκάθη τῆς Σεμέλης ή καμιᾶς ἄλλης ὥραίας θνητῆς. Καὶ πολλὲς φορὲς πηγαίνοντας ή γυρίζοντας ἀπὸ τὶς ἐρημικὲς αὐτὲς συνεντεύξεις ἐκύταζε γύρω του νὰ ἰδῃ ἀν διασκεδάζῃ κι' ὁ ἄλλος κόσμος, ἀν ἀγαπᾷ ἀν πονῇ.

Πώς ὑπῆρχε πτώχεια στὴν γῆ τοξεερε βέβαια, χωρὶς δύμας νὰ τὸν νοιάζῃ γιὰ δσους ὑπόφερον ἀφρούς αὐτὸς εἶχε δλα τὰ καλά.

Κ' ἔτσι ἔστρηψε τὸ πρόσωπό του ἀλλού δταν δρόμος του τὸν ἔφερε μπρὸς σὲ μιὰ χαμοκέλα, σὲ μιὰ κάμαρα κάθηση, σκοτεινή, ποὺ καὶ τὰ ποντίκια θὰ δίσταζαν νὰ φωλιάσουν.

Ο ήλιος, δ ποντοδύναμος, ἀγωνίζετο νὰ οξει καὶ τὴν πιὸ μικρή του ἀκτίνα ἔκει μέσα, κι' δ

ἀέρας ἔπρεπε νὰ κοπιάσῃ πολὺ γιὰ νὰ τρυπώσῃ ἀπὸ ἔνα στενὸ μικρὸ φεγγίτη.

"Υστερα δμως δ θεὸς παραξενεύθη καὶ μ' ὅλη τὴν συχασιὰ ποὺ τὸν ἔπιασε, θέλησε νὰ μάδῃ ποιὸ ἀπὸ τὰ πλάσματά του μπορεῖ νὰ κάθεται ἔκει.

Ἄρδατος, ἀθόρυβα ἔνοιξε τὴν πόρτα καὶ χαμηλόνωντας τὸ κεφάλι του γιὰ νὰ μπῇ μέσα, αἰσθάνθηκε μιὰ στιγμὴ τὴν ἀναπνοή του νὰ πιάνεται ἀπὸ τὸν μουχλιασμένο ἀέρα πούργιανε ἀπὸ κάθε γωνιά.

Μὰ ή περιέργεια του ἦτο μεγάλη καὶ προχώρησε. Τότε, καθὼς τὰ μάτια του ἀρχισαν νὰ συνηθίζουν στὸ λιγοστὸ ἔκεινο φῶς τοῦ ὑπογείου, διέκρινε σ' ἔναν τοῖχο σωριασμένες τὶς εἰκόνες τοῦ φτωχοῦ παιδιοῦ.

Κεντήθηκε τότε πιὸ πολὺ ἡ περιέργεια του καὶ ἀρχισε νὰ κυτίζῃ κάθε μιὰ προσεκτικά τὶ παράξενα, τὶ παράξενα πράγματα ποὺ ὑπῆρχαν στὸν κόσμο του μιὰ ποντικότρυπα ἔκρυψε τόσους της θησαυρούς.

Τὸ κεφάλι ποὺ γέννησε τὴ σοφία ἀρχισε νὰ σποτίζεται.

"Ἐξαφνα σκοτεινιάζει τὸ πρόσωπό του μέσο τὴν ἀνήλιαγην ἔκεινη τρώγλη, τὰ θεῖκα του χέρια κρατοῦν μιὰ ζωγραφιά λουσμένη δλόκηρη στὸ φῶς, πλημμυρισμένη ἀπὸ τὴν πρασινάδα, τριγυρισμένη ἀπὸ τὸ βάθρο, τὸ πανέρι μὲ τὰ ὄνοχα ποὺ πρέπει νὰ μοιραστοῦν στοὺς πτωχούς, προχωρεῖ τραγουδώντας πρὸς τὴ μεγάλην ἔξαρσην.

Μιὰ βλασφημία βγήκε ἀπὸ τὰ χεῖλη του. "Ενα τέτοιο πράγμα, ἔνα τέτοιον τόπο, οὐτε δὲν ἔφαντάσθηκε ποτέ. "Α! δὲν μπροστὲ σὲ γίνη ἀλλοιῶς, ή γῆ του ἔπρεπε νὰ πλούτισθη μ' ἔνα τέτοιο στολίδι κι' ὀνδρόνια δπως ἥλθε, ἀφῆσε δ θεὸς μὲ τὴν εἰκόνα στὰ χέρια τὴν μουχλιασμένη καμαρούλα τοῦ φτωχοῦ.

"Ο ἀέρας ἔταράξει δυνατὰ τὸν πόντο, καὶ τὸ Ιόνιον ἀφρισμένο ἔστελνε μερικὲς πιτσιλάδες στὸν Δία ποὺ βιαστικὸς περνοῦσε ἀπὸ πάνω του, ἐνῷ δ Ὁλυμπος χωμένος στὰ σύννεφα περίμενε τὸν κραταιό του δεσπότη.

"Ο Ζεὺς ἐκύταζε προσεκτικά γύρω του, κι' δταν κάπως μαρτύρερα ξεχώριζε τὰ νεφελοσκεπτασμένα του παλάτια, ἔνοιωσε μέσα του τὴν ἐπιθυμία νὰ ξαγγάντεψῃ κάθε ὄδα ἀπὸ τὸν ψηλό του θρόνο τὴν ζωγραφιὰ αὐτήν.

Τότε προχωρῶντας ἀκόμη λίγο ἥλμε καὶ στάθηκε πάνω ἀπὸ τὴν θάλασσα ποὺ βρέχει τὴν "Ηπειρο κ' ἔκει ἀφῆσε νὰ κέσῃ ἀπὸ τὰ χέρια του στ' ἀγριεμένα κύματα ή εἰλόνα ποὺ χειρεῖ πάρει ἀπὸ τὸ ἀνήλιο ἔργαστηροι.

Τὴν ἄλλη μέρα, διαν ἡ γύχτα τραβηγές καὶ τὴν τελευταία πτυχὴ τοῦ σκοτεινοῦ της πέπλου, μεσο ἀπὸ τὰ γλαυκά νερὰ τοῦ Ιονίου ξεπρόβαλλε στὸν ἥλιο τῆς Ἐλλάδος ἔνα νησὶ δμοιο

μ' ἔκεινο ποὺ δ ἔυπόλυτος καὶ πεινασμένος καὶ λιτέγχης εἶχε ζωγραφίσει γιὰ τὴν ἀγάπη του.

Κι' ώς σήμερα — δρως τὸ πόθησε ἔκεινος — μαγεύει, ξερεβλλαίνει δλους ή Κέρκυρα.

[Μετάφραση ΡΑΧΗΑ] ΒΥΛΛΕΜ ΒΑΝ ΣΚΕΡΝΕΤ

Η ΑΔΕΛΦΗ ΒΕΑΤΡΙΚΗ*

ΘΑΥΜΑ ΕΙΣ ΤΡΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

ΠΡΑΞΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

"Η ίδια σκηνοθεσία. Η μεγάλη θύρα τοῦ μοναστηρίου ξανάκλεισε· μὲν δλα τὰ παραδύμφα τοῦ διαδρόμου είναι ἀνοιγμένα στὶς πρότεις ἀκτίνες τοῦ ήλιου. Πρὶν σηκωθῇ ἡ οὐλαία, ἀκούνοντας οἱ τελευταῖοι ἔχοι τῆς καμπάνας ποὺ σημαίνει τὸν δρόμο. Μόλις σηκώνεται ἡ οὐλαία, βλέπει κανεὶς τὸ ἄγαλμα τῆς Παρθένου νὰ ἐμφυχώνεται, σὰν νὸς ἔντυγχος ἀπὸ ἔναν μακρὺ θεῖον θνέτο, νὰ κατεβαίνῃ τὰ σκαλιά τοῦ βάθρου, νὰ πλησιάσῃ τὰ πόγκελα, καὶ νὸς φορῇ ἀπάνω ἀπὸ τὴν θύματα τῆς καὶ τὴν λαμπτερὴ κόμη τῆς, τὸ μανδύα καὶ τὸν πέπλο ποὺ ἀρρηγεῖ η Βεατρίκη. "Ἐπειτα γνοῖται πρὸς τὰ δεξιά ἀπλώνοντας τὸ χέρι της, καὶ ἀπὸ τὴν θύρα τῆς ἐκκλησίας ποὺ ἀνοιγεῖ στὸ κίνημά της βλέπει κανεὶς τὶς λαμπτάδες τοῦ ιεροῦ νὰ ἀνάβουν μαγικά μία μία. "Υστερα ζωηρεύει τὸ φῶς τοῦ λύχνου, καὶ παίρνοντας ἀπὸ τὸ βάθρο, τὸ πανέρι μὲ τὰ ὄνοχα ποὺ πρέπει νὰ μοιραστοῦν στοὺς πτωχούς, προχωρεῖ τραγουδώντας πρὸς τὴ μεγάλην ἔξαρσην.

Η ΠΑΡΘΕΝΟΣ [τραγουδώντας].

Σὲ κάθε μιὰ ψυχὴ ποὺ κλαίει, σὲ κάθε κρῆμα, τὸ ἐλεητικά μου χέρια ἀνοίω μὲσο ἀπὸ τ' ἀστέρια.

Κρῆμα δὲν ζει, ή ἀγάπη γ' αὐτὸ δν παρακαλέσῃ· καμιὰ ψυχὴ, ή ἀγάπη ἀν κλάψῃ, δὲ θὰ πέσῃ.

Κ' ή ἀγάπη, ἀν παραδέρνη στοῦ κόσμου ἐδῶ τὴν πλάνη, τὸ δάκρυνα της μὲ βούσκουν, τὰ δάκρυνα της δὲ χάνει...

"Ἐνῷ διαρκοῦν δκόμη τὰ τελευταῖα λόγια αὐτοῦ τοῦ τραγουδούντος. ένα χέρι δειλὸ ἐγκάτησε στὴν πόρτα τοῦ μοναστηρίου. "Η Παρθένος ἀνοιγεῖ τὰ δυού ψηφίλλα, καὶ φάνεται στὸ κατώφλι μιὰ μικρὴ κόρη, ξυπνάζεται πίσω ἀπὸ τὸν βαλανιδένιο ψυχοτραστή, βγάζεται μόνο τὸ κεφάλι καὶ κυττάζεται τὴν Παρθένα μ' ἔκπληξι.

Η ΠΑΡΘΕΝΟΣ — Καλημέρα, Ἀλλέτη. — Γιατί κρύβεσαι;

* Η ἀρχὴ εἰς τὸ τεῦχος τῆς 15 Νοεμβρίου.

ΑΛΛΕΤΗ [πλησιάζοντας καὶ κάνοντας τὸ σταυρό της τρομαγμένη κι' ἔκπατική]. — Αδελφή Βεατρίκη, είστε πιὸ ωραία!

Η ΠΑΡΘΕΝΟΣ — Είναι ή μέρα τοῦ Κυρίου κ' είμαι πολὺ εύτυχησμένη...

ΑΛΛΕΤΗ — Γιατί ἐβάλατε φῶς στὸ φόρεμά σας;

Η ΠΑΡΘΕΝΟΣ — Είναι παντοῦ δταν βγαίνει ο ήλιος...

ΑΛΛΕΤΗ — Γιατί έβάλατε ἀστέρια στὰ μάτια σας;

Η ΠΑΡΘΕΝΟΣ — Γιατί βάλατε ἀκτίνες στὰ χέρια σας;

ΑΛΛΕΤΗ — Γιατί βάλατε ἀστέρια στὰ μάτια σας;

Η ΠΑΡΘΕΝΟΣ — Είναι πάντα στὰ χέρια ποὺ κάνουν ελέημοσύνη...

ΑΛΛΕΤΗ — Ήδηδ μόλιμόναχη...

Η ΠΑΡΘΕΝΟΣ — Ποῦ είναι οι φτωχοί, οι ἀδελφοί μας;

ΑΛΛΕΤΗ — Δὲν τολμοῦν νάρθουν ἀπὸ τὸ σκάνδαλο.

Η ΠΑΡΘΕΝΟΣ — Ποιὸ σκάνδαλο;

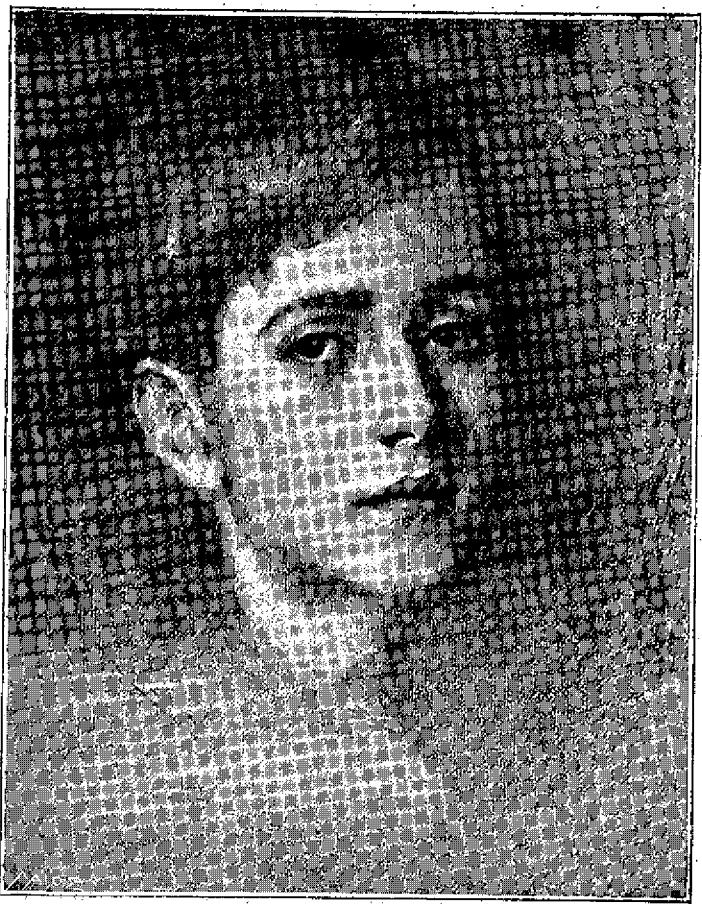
ΑΛΛΕΤΗ — Είδαν τὴ Βεατρίκη ἀπάνω στὸ ἄλογο τοῦ Πρόγκηπα.

Η ΠΑΡΘΕΝΟΣ — Δὲν δμοίζω καθόλου μὲ τὴν ταπεινὴ Βεατρίκη;

ΑΛΛΕΤΗ — Λένε πῶς τὴν είδαν καὶ τοὺς μίλησε...

Η ΠΑΡΘΕΝΟΣ — Άλλα δ Θεὸς δὲν τὴν είδε καὶ δὲν ἀκούνει τίποτε... [Παίρνει τὴν κόρη στὴν άγκαλιά της καὶ τῆς δίνει ἔνα φίλημα στὸ μέτωπο].

"Ω! μικρή μου Άλλέτη!... Εος μονάχα σήμερα μπορῶ ν' ἀγκαλιάσω.... Ή διδύφοτης κατάλαβε τὴν παρουσία τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ δὲν τρομάζει παθόλου... [Κυρτάζοντας τὴν Ἀλλέτη στὰ μάτια]: Πόσο ή ἀνθρώπινη ψυχὴ είναι καθαρὴ δταν τὴ βλέπει κανεὶς ἔτσι! Οι ἀγγελοι είναι πιὸ ωραίοι, ἀλλὰ δὲν ἔχουν καθόλου δάκρυνα.... Πήγαινε, πήγαινε, φτωχὸ μου παιδί, ἀκούω νὰ περνοῦν οι δικοί σου στὸ βάθος τοῦ μέλλοντος καὶ θὰ γνωρίσῃς τὸν ἀριθμό τους.... [Γάφνοντας κάτω τὴν Ἀλλέτη]. Ποῦ είναι οι φτωχοί οι

ΠΟΡΤΡΑΙΤΟ

ΠΑΥΛΟΥ ΣΟΥΩΝ

άδελφοί μας; ... Πήγαινε νὰ τοὺς πῆς, δτι ἡ ἀγάπη εἶναι γεμάτη ἀνυπομονησία, πήγαινε νὰ τοὺς πῆς νὰ βιαστοῦν.

ΑΛΛΕΤΗ [γυρίζοντας τὸ κεφάλι καὶ βλέποντας ξει]. — "Έχοντας, ἀδελφὴ Βεατρίκη.

[Πραγματικὰ οἱ φτωχοί, γέροι, σακάτηδες, ἄρρωστοι, γυναικεῖς βαστόντας μικρὰ παιδιά, κ.τ.λ. προσώπουν δειλά, καὶ νομίζοντας πῶς βλέπουν τὴν Βεατρίκη, φοβισμένοι διστακτικοί, ξαφνισμένοι, πλησιάζουν τὸ κατώφλι, σταματοῦν προστά στὴν πόρτα, κυττάζουν καὶ περιμένουν].

Η ΠΑΡΘΕΝΟΣ [σκύβοντας ἀπάνω ἀπὸ τὸ πανέρι ποὺ ἔχει τὸ όψη]. — Τί περιμένετε, ἀδελφοί μου, καὶ τί συνέβητε; Βιαστήτε, βιαστήτε: νά, δ ἥλιος ἀνεβαίνει! εἶναι ἡ ὥρα τῆς προσευχῆς καὶ οἱ ἀδελφές μου θὰ περάσουν ἡ θύρα θὰ μειεστῇ καὶ ἡ ἐλεημοσύνη ἡ ἀναβληθῇ... Ελάτε δλοι, εἶναι καιρός, βιαστήτε, ελάτε δλοι...

ΕΝΑΣ ΓΕΡΟΣ ΦΤΩΧΟΣ [προχωρώντας]. — "Άδελφὴ μου, εἴδαμε δυὸς φαντάσματα αὐτὴ τὴν νύχτα....

Η ΠΑΡΘΕΝΟΣ [δίνοντας τοὺς ἑνα μανδά ποὺ λάμπει καθὼς τὸν βγάζει ἀπὸ τὸ πανέρι]. — Δὲν πρέπει πιὸ νὰ συλλογίζεστε τὰ φαντάσματα, τῆς νύχτας.

ΕΝΑΣ ΣΑΚΑΤΗΣ [προχωρώντας μὲ τὴ σειρά του, ἐνῷ ἀκουμπᾷ στὰ δεκανίκια του]. — "Άδελφή μου, ἔβάλαμε κακές ἴδεες...

Η ΠΑΡΘΕΝΟΣ [βγάζοντας ἀπ' τὸ πανέρι ἑνα φόρεμα ποὺ φιγεται σὰν νὰ σκεπάζεται ἀπὸ πετράδια]. — "Άδελφέ μου, ἀνοίξτε τὰ μάτια, εἶναι ἡ ὥρα τῆς συγχωρήσεως...

ΜΙΑ ΦΤΩΧΗ ΓΥΝΑΙΚΑ — "Άδελφή μου, μοῦ χρειάζεται ἑνα σάβανο γιὰ τὴν μητέρα μου..."

ΜΙΑ ΛΑΔΗ — "Άδελφή μου, ἔλειμοσύνη γιὰ τὸ νεογέννητο μας..."

[Οἱ φτωχοὶ μοζεύονται δλοι μαζὶ, ἀχόρταστοι, βιογκώντας, μὲ τὰ χέρια ἀπλωμένα, γνωρ ἀπὸ τὴν Παρθένο, ἡ δοια σκύβοντας ἀπάνω ἀπὸ τὸ πανέρι βγάζει μὲ ἀφθονία φορέματα ἀπ' δτου ἀναπτηδοῦν ἀκτῖνες, πέπλα, ποὺ ἀκτινοβολοῦν, λινὰ ποὺ είναι ὀλοφάτεινα. Κι' διο αὐτὴ βγάζει, τόσο ἔχειλίζει τὸ πανέρι πλέον ἀφθονο, ἀπὸ στόφες, περισσότερο πολντιμες καὶ περισσότερο λυμπρές καὶ, σὰν μεθυσμένη ἀπὸ τὸ ίδιο τῆς τὸ θαῦμα, ἐνόσφι τοὺς μοιράζει τους θησαυρούς της, καὶ γεμίζει τὰ χέρια, καὶ σκεπάζει τους ώμους, καὶ περιτύλιζει τὰ παιδιά μὲ ὑφάδια ἀστραφερά, ἡ Παρθένος λέει:]

Η ΠΑΡΘΕΝΟΣ — "Ελάτε δλοι! ... ελάτε δλοι! ... Νά τὸ ωχρὸ σάβανο καὶ τὰ σπάργανα ποὺ γε-

λοῦν! ... Είναι ἡ ζωὴ κι' δ ὑάνατος, κι' εἶναι ἀκόμα ἡ ζωὴ! ... "Ελάτε δλοι, ελάτε δλοι, εἶναι ἡ ὥρα τῆς ἀγάπης κι' ἡ ἀγάπη εἶναι ἀπειρο! "Ελάτε δλοι, βοηθήτε δ ἔνας τὸν ἄλλον, συγχωρήστε δσους σᾶς πρόσβαλαν, κι' ἀνακατῶστε στὴν ζωὴ τὶς εὐτυχίες σᾶς καὶ τὰ δάκρυνά σας! ... "Ελάτε, ἀγαπάτε ἄλλήλους, προσεύχεσθε γι' αὐτὸς ποὺ πέφτουν! ... "Ελάτε δλοι, πάρτε τα δλα, δ Κύριος δὲ βλέπει καθόλου τὸ κακό ποὺ κάμνει κανεὶς χωρὶς μῆσος... "Ελάτε δλοι, συγχωράτε, δὲν εἶναι κανένα κρῖμα ποὺ ἡ συγχώρηση δὲ σβύνει! ...

[Τῷρα οἱ φτωχοὶ θαμπωμένοι, χαμένοι εἶναι σκεπασμένοι μὲ λαμπτερὰ φορέματα. Μερικοὶ φεύγονταν πρὸς τὴν ἔξοχὴ κινήσια στόφες ποὺ λαμπτοκοποῦν ἀπὸ πετράδια καὶ βγάζοντας χαρούμενα οὐρλιάσματα. "Αλλοι, θρηνώντας μὲ ἀναφυλλήτα ἀπὸ εὐγνωμοσύνη, τριγυρίζουν τὴν δγια Παρθένα καὶ ζητοῦν νὰ τῆς φιλήσουν τὰ χέρια. "Αλλά οἱ περισσότεροι, σιωπηλοὶ καὶ σὰν χτυπημένοι ἀπὸ θεῖον τρόμο, εἶναι γονατισμένοι στὸ κεφαλόσκαλο καὶ μουσικούζουν προσευ-

χέσ. Τότες ἔνα χτυπημα καμπάνιας ἀντηχεῖ τὸ πανέρι εἶναι ξαφνικά ἀδειοῦν κι' ἡ Παρθένος παραμεριζοντας σιγὰ τοὺς φτωχοὺς ποὺ τὴ σφίγγουν, κλείνει πίσω τους τὰ θυρόφυλλα].

Η ΠΑΡΘΕΝΟΣ [κλείνοντας τὴν θύρα]. — "Υπάγετε ἐν εἰρήνῃ, ἀδελφοί μου, εἶναι ἡ ὥρα τῆς προσευχῆς..."

[Ἀκούνται ἀκόμη πίσω ἀπὸ τὴν κλεισμένη θύρα τὸ μουσικόριστα τῆς προσευχῆς τῶν πτωχῶν ποὺ μεταμορφωνται σιγὰ σιγὰ σ' ἔνα δυσκολοδιάλυτο τραγούδι εὐγνωμοσύνης καὶ ἐκπάσσεως. "Ενα δεύτερο, ἔπειτα ἔνα τρίτο χτυπημα καμπάνιας ἀντηχεῖ, καὶ ἀπὸ τὴν ἀριστερὴν ἄκρα τοῦ διαδρόμου, ἔχονται οἱ μοναχές, μὲ τὴν ἡγουμένισσα μπροστά καὶ προσχωροῦν κάτω ἀπὸ τοὺς θόλους γιὰ νὰ μποῦν στὸ παρεκκλήσι.

Η ΗΓΟΥΜΕΝΙΣΣΑ [σταματώντας μπροστά στὴν Παρθένα, ποὺ μὲ τὸ κεφάλι σκυμένο καὶ τὰ χέρια σταυρωμένα ἀπάνω στὸ στήθος, περιμένει κοντά στὴν κλεισμένη θύρα]. — "Άδελφὴ Βεατρίκη, αὐτὸν τὸ μῆνα τοῦ ήλιοῦ, ἐσήμανες ὅρθος εἶναι τέταρτο τῆς ὥρας πρὸ τὶς τρεῖς. Θὰ νητεύφετε τρεῖς ἡμέρες καὶ θὰ προσευχήθητε τρεῖς νύχτες στὰ πόδια τοῦ ἀγάλματος τῆς Παρθένου μητέρας.

Η ΠΑΡΘΕΝΟΣ [κάνοντας ὑπόκλισι μένα σημεῖο συναντήσεως πολὺ ταπεινῆς]. — "Ο Θεὸς δὲς εἶναι δοξασμένος, Μητέρα μου...

[Η ἡγουμένισσα ἔξοπλου θώντας τὸν δρόμο τῆς φτάνει κοντά στὸ βάθρο ποὺ τὸ ἔκρυβεν δ τοῦχος ἀπάνω στὸν ὅποιον στηρίζεται δ ὑόλος τὴς θύρας. Πάει νὰ γονατίσῃ στὰ σκάνωντας τὰ μάτια σταματεῖ, βγάζει μὲ φωνή, ἀφίνει νὰ πέσῃ τὸ βιβλίο κι' πατερίτσα ποὺ βαστοῦσε, κάνει ἔνα κύνημα ἀνεπωτῆς ἐπλήξεως καὶ φρίκης].

Η ΗΓΟΥΜΕΝΙΣΣΑ — Δὲν εἰν' ἔδω πειά!

[Ανήσυχες, ἔπειτα τρέλλες οἱ μοναχὲς τρέχουν, περιτριγυρίζουν τὴν ἡγουμένισσα, σπρώχωνται γνωρ ὑπὸ τὸ βάθρο κι' ὁρθοῦ πέρασεν ἡ πρώτη στιγμὴ τῆς καταπλήξεως, ἡ μιὰ μετὰ τὴν ἄλλη, ὀγκατισμένες, τρομαγμένες, θρηνώντας, δρθίες, γονατισμένες, πεσμένες προσύμπτα ἡ τρικλίζοντας, μιλῶν, φωνάζουν, ἀναστενάζουν όλες μαζὶ].

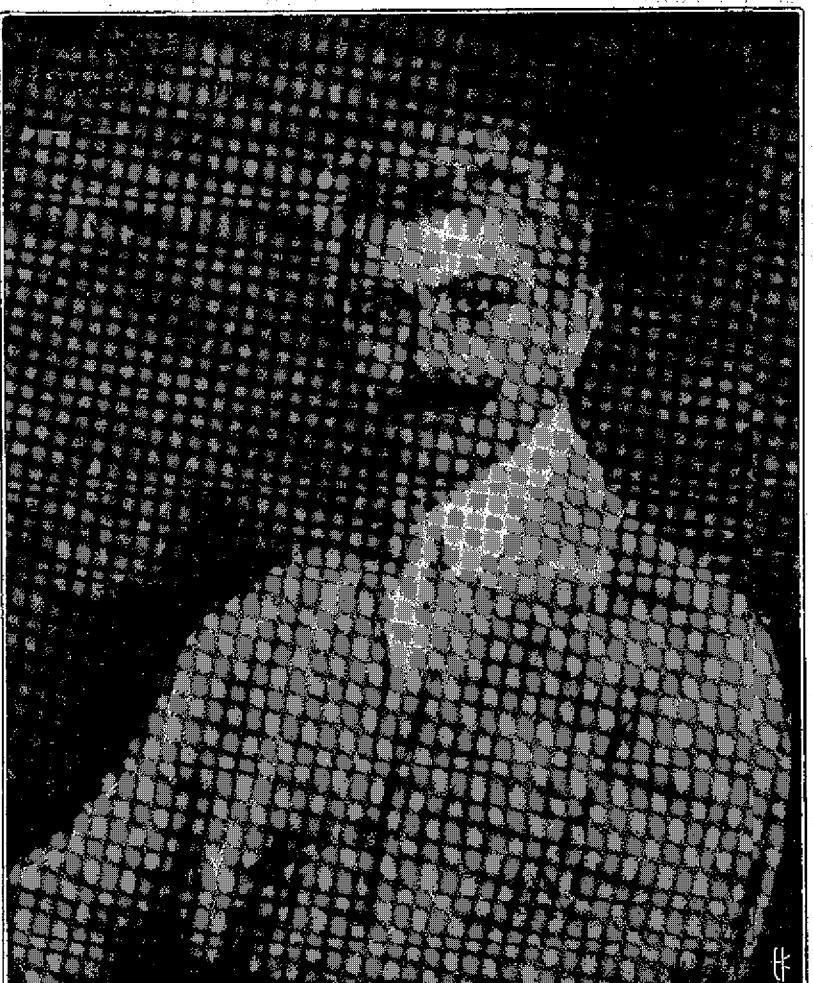
ΟΙ ΜΟΝΑΧΕΣ — Δὲν εἰν' ἔδω πιά! Η Παρθένος

χάθηκε! ... ἔκλεψαν τὸ εἰκόνισμα! Οἱ ἀσεβεῖς, οἱ ἀσεβεῖς! Μητέρα μας, Μητέρα μας! Τεροσυλία, ιεροσυλία! Μητέρα μου τί μέλλομε νὰ κάνουμε; τὸ μοναστήρι εἶναι βεβηλωμένο! Τεροσυλία! Τεροσυλία! Τεροσυλία!

Η ΗΓΟΥΜΕΝΙΣΣΑ [φωνάζοντας]. — "Άδελφὴ Βεατρίκη!

[Η Παρθένος προχωρεῖ ποὺ στέκεται κοντά στὴν ἡγουμένισσα, μπροστά στὸ βάθρο. Στυλωντεί τὰ μάτια της στὸ μέδος ποὺ βρισκόταν τὸ εἰκόνισμα της, καὶ σὸν κλεισμένα στὸν ἔωτερικὸ πόδιο, τὸ πρόσωπό της καὶ τὰ ἀκίνητα μάτια της ἀκτινοβολοῦν ἀπὸ ἔνα είδος, σιωπῆς καὶ ἐλπίδος χωρὶς πάδος].

Η ΗΓΟΥΜΕΝΙΣΣΑ — "Άδελφὴ Βεατρίκη, έσεις είχατε τὴ φύλαξή της. Χρωστούσατε ν' ἀγρυ-

Α. ΖΑΧΟΣ

Ε. ΙΩΑΝΝΙΑΗ
Φωτογρ. Έπ. Σανδυπούλου

ΓΑΛΛΙΚΟΝ ΚΑΙ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ *

Εἰς δόλα σχεδὸν τὰ πολιτισμένα μέρη τοῦ κόσμου γίνεται ἔνα εἶδος συναγωνισμού μεταξὺ τοῦ γαλλικοῦ καὶ γερμανικοῦ πνεύματος ποῖον νὰ ἔξασκῃ τὴν μεγαλυτέραν ἐπίδρασιν ἐπάνω εἰς τὰ πνεύματα τῶν ἄλλων λαῶν. Ἔνας τέτοιος ὅγων γίνεται καὶ εἰς τὴν Ἰσπανίαν. Ὁ διπλὸς τοῦ γαλλικοῦ πνεύματος κ. E. Gomez Carillo ἔξετάζει τὸ ζῆτημα αὐτὸν καὶ ὑποσιγησίει, διὰ πιὸ εὐεργετική εἶναι ἡ γαλλικὴ ἐπίδρασις. Μὲ τὰ ἐπιχειρήματα ποὺ φέρνει, δικά του καὶ ξένα, προσπαθεῖ νὰ ἀποδεῖξῃ πόσον τὸ γαλλικὸν πνεῦμα εἶναι ἀνώτερον ἀπὸ τὸ γερμανικόν.

«Οἱ γνωρίζομεν ἀπὸ τὴν Γερμανίαν, τὸ γνωρίζομεν διὰ μέσου τῆς Γαλλίας. Τὰ γερμανικὰ πρόγραμμα, ποὺ μανδάνομεν, τὰ μανδάνομεν γαλλικά. Αὐτὸν συμβαίνει εἰς δόλον σχεδὸν τὸν κόσμον. Τὸ διμολογοῦν οἱ Ἰταλοί, οἱ πολιτικοὶ σύμμαχοι τῆς Γερμανίας. Τίποτε γερμανικὸν δὲν φθάνει εἰς αὐτοὺς χωρὶς νὰ περάσῃ ἀπὸ τὸ Παρίσι. Ἡ Γαλλία ἀπὸ τὴν γεωγραφικὴν τῆς θέσιν, ποὺ βρίσκεται ἀνάμεσα εἰς τὰ μαῦρα βουνά καὶ τὴν γαλαζίαν θάλασσα, εἶναι τὸ ἐνωτικὸν σημεῖον μεταξὺ τῆς γερμανικῆς καὶ τῆς λατινικῆς φυλῆς. Ἡ γερμανικὴ παραγωγὴ θὰ περάσῃ πρῶτα ἀπὸ τὴν γαλλικὴν καλλιέργειαν, ποὺ ἔχει τὴν δύναμιν νὰ καθαρίσῃ καὶ ἀποστραγγίζῃ. Ἀπὸ ποὺ ἔβγηκεν ὁ Ἐερόπος Ἄΐνε γιὰ νὰ κατακτήσῃ τὸν κόσμον; Ποῦδε διαλαλήθηκε ἡ πρωτοτυπία τοῦ Νίτσε; Οἱ δύο αὐτοὶ Πρῶτοι ποὺ ἐπέδρασαν πολὺ στὸν κόσμον, ἀνεγνώρισαν καὶ οἱ δύο τὴν ὑπεροχὴν τοῦ γαλλικοῦ πνεύματος καὶ τῆς γαλλικῆς τέχνης, ἀκόμη καὶ στὸ πρόγραμμα, ποὺ οἱ ἴδιοι οἱ Γάλλοι δὲν τὰ θεωροῦν καὶ τόσον δύσια θαυμασμοῦ.

Ἄξει νὰ παρατεθῇ ἔδω ἡ γνώμη τοῦ μεγάλου Γεωργίου Μπραντές, ποὺ καθὼς τὸ ξέρουν δόλοι, δὲν ἔγαλλιζε καθόλου:

«Στὰς μαθηματικὰς ἐπιστήμας, λέγει ὁ Μπραντές, οἱ Γάλλοι κατέχουν πάντοτε τὴν πρώτην θέσιν εἰς τὸν κόσμον. Στὰς φυσικὰς ἐπιστήμας οἱ Γάλλοι καὶ οἱ Γερμανοί βρίσκονται στὸ ίδιο ἐπίπεδον. Πρόσωπικῶς πιστεύω ὅτι στὰ γερμανικὰ πανεπιστήμια ἡ μέθοδος τῆς διδασκαλίας εἶναι πιὸ κατάλληλη ἀπὸ τὴν μέθοδον τῶν γαλλικῶν πανεπιστημάτων εἰς τὸ νὰ δημιουργῇ ἀνθρώπους μέσης διανοητικότητος. Ἡ γαλλικὴ

* Περίληψις ἀπὸ τὸ δρόμον «Ἡ ἔρις μεταξὺ τῆς Γαλλικῆς καὶ τῆς Γερμανικῆς ἐπιδράσεως εἰς τὴν Ἰσπανίαν». La Revue 15 November.

ἐκπαιδευτικής ἀπεναντίας, μοῦ φαίνεται κατάλληλοτερηγή γιὰ νὰ δημιουργῇ ἀνθρώπους μὲ τάλαντον αὐτοὶ δύμως εἶναι πάντοτε σπανιώτεροι ἀπὸ τὰς μετριότητας. Σ' δι, τὸ ἀφροδῆ τὴν τέχνην, ἀν πρόκειται διὰ τὴν τέχνην τῆς ἱστοριογραφίας καὶ τὴν βιοτεχνίαν, ἡ ὑπεροχὴ τῶν Γάλλων μοῦ φαίνεται ἀδιαφυλονείητος. Ὁ διευθυντής ἐνὸς νορματικοῦ μουσείου μοῦ ἔλεγε μιὰ μέρα: «Κύταζε ἔνα γερμανικὸν ἀντικείμενο, ἀν μπορῇ νὰ σταθῇ δίπλα σ' ἔνα γαλλικό». Καὶ βρίσκω, διὰ εἰχειρήματα ποὺ φέρνει, δικά του καὶ ξένα, προσπαθεῖ νὰ ἀποδεῖξῃ πόσον τὸ γαλλικὸν πνεῦμα εἶναι ἀνώτερον ἀπὸ τὸ γερμανικόν.

Τὸ συμπέρασμα τοῦ Μπραντές εἶναι, ὅτι ἡ ἐπίδρασις τῆς Γερμανίας καθημερινῶς μικράνει, ἐνῷ τῆς Γαλλίας μεγαλώνει. Καὶ δύμως ὑπάρχουν σήμερα πολλοὶ διανοητικοὶ ἀνθρώποι, ποὺ ἐνθουσιάζονται γιὰ τὸ γερμανικὸν πνεῦμα. Τοῦτο ἔχει γίνεται εὔκολα. Οἱ θαυμασταὶ τοῦ γερμανικοῦ πνεύματος ἀπατῶνται εἰς τὴν χρονολογίαν. Ἐκεῖνο ποὺ θαυμάζουν, ποὺ τὸ μελετοῦν μὲ πάθος, δὲν ὑπάρχει πιά. Ἡ γερμανικὴ ἔξελιξις ἥταν τόσο γήληγορη, ποὺ μόλις ἀντιλαμβάνεται κανεὶς τὴν σωγογραφικὴν αὐτὴν πλάνην. Μέσα σὲ εἴκοσι χρόνια ἡ Ἑαυθή Γερμανία ἐπέφασεν ἀπὸ τὴν καλλιέργειαν τῶν ἰδεῶν εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς βιομηχανίας.

Καὶ δχι μόνον εἰς τὸ φιλολογικὸν ἡ μορφωτικὸν ἐπίτευξον ὑπάρχει ἡ γαλλικὴ ὑπεροχή, ἀλλὰ καὶ στὰ ἀποικιακὰ ζητήματα. Τὸ ξέρον τῆς Γαλλίας στὰς ἀποικίας εἶναι πιὸ ἐκπολιτιστικόν. Τὸ βεβαιώνει αὐτὸν ὁ Ἀμερικανὸς E. A. Forbes, ποὺ εἰς μίαν μελέτην του, γραμμένην ὑστερα ἀπὸ ταξίδια εἰς τὰς ἀφρικανικὰς χώρας γιὰ νὰ σπουδάσῃ τὸ ἀποικιακὰ ζητήματα, λέγει στοὺς συμπατριώτας του:

— «Ἄν θέλετε νὰ μάθετε πῶς ἀποικίζουν, πάρετε γιὰ ὑπόδειγμα τοὺς Γάλλους.

Τὸ μεγαλεῖον τοῦ γαλλικοῦ ἀποικιακοῦ ξέρον στηρίζεται εἰς τὴν ἐκπαιδευτικὴν καὶ διαλλακτικὴν πολιτικὴν τῆς Γαλλίας.

Τὸ καλύτερον δύμως παράδειγμα, πόσον ἀνώτερον εἶναι τὸ γαλλικὸν πνεῦμα ἀπὸ τὸ γερμανικόν, μᾶς τὸ δίνουν οἱ Βέλγοι. Τοποθετημένοι

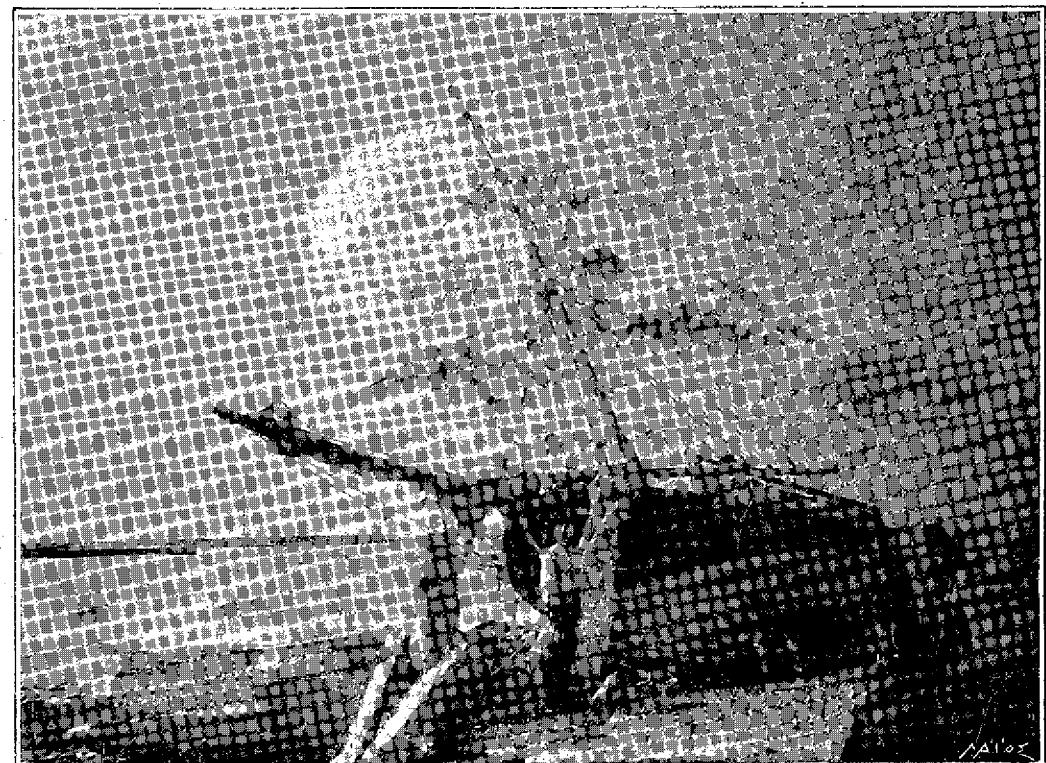
μεταξὺ τῶν Γερμανῶν καὶ τῶν Λατίνων οἱ Βέλγοι ἔχουν ἀποτικησαν, υπεροχα ὅτι διαταγμούς πολλῶν χρόνων, νὰ πάρουν τὸν δρόμον, ποὺ πνευματικῶς διδηγεῖ στὸ Παρίσι. Ὁ Βερέρεν, ὁ Μάτερολιγκ, ὁ Λεμονιέ, ποὺ εἶναι φλαμανδικῆς φυλῆς, δηλαδὴ γερμανικῆς, ἔδιάλεξαν ὡς δργανον τῆς ἔργασίας τους τὴν γαλλική γλώσσαν. «Ολον τὸ Βέλγιον ἀφέθηκε νὰ κατακτηθῇ φιλολογικῶς ἀπὸ τὴν Γαλλίαν. Γιατί; Μήπως οἱ Γάλλοι τοὺς πραγματικὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Κορήτης, ποὺ βομβαρδίζει τὴν Βενεζούελαν γιὰ νὰ ἐπιύχῃ τὴν πληρωμὴν καπιτοιού χρέους, ποὺ διαλαλεῖ καθημερινῶς μὲ τὸ στόμα τους τὴν φράσιν: «Γράφει τὰ Γαλλικά σὰν Βέλγος» ή «Ομλεῖ τὰ Γαλλικά σὰν Βέλγος». Πρόγυμα ποὺ θυμόρνει πολὺ τοὺς δημοκρατίαν κάθεται στὸ ὄπιγεν τῆς Γερμανίας. Ή προτίμησις αὐτὴ δρεῖται στὸ ὄπιτι οἱ μεγαλύτεροι συγγραφεῖς, οἱ μεγαλύτεροι μουσικοί, οἱ μεγαλύτεροι εἰκαστοί εἶναι Γάλλοι καὶ δχι Γερμανοί.

Πολλοὶ καλλιέργειν, φιλόλογοι καὶ σοφοὶ Βερολινέζοι, συχνὰ ἐπαινοῦν τὰ μεγάλα προτερή-

ματα τοῦ γαλλικοῦ λαοῦ. «Ἐκεῖνο, ποὺ δὲν ἔχουμε ἔμεις, λέγει ὁ Μάξ Χάρδεν, τὸ ξέρουν οἱ Γάλλοι ξέρουν τὴν φλόγα».

Ἐάν ἐπόρκειτο ἀκόμη νὰ ἔχεται σθῆτη ἡ ἐκπολιτιστικὴ ἀποστολὴ τῶν δύο λαῶν, η σύγκρισις μεταξὺ τοῦ ξέρον τῆς Γερμανίας, ποὺ ὑποστηρίζει εἰς τὴν Τουρκίαν, καθὼς καὶ στὰ ἄλλα τοῦ κόσμου μέρη, τὴν τυραννίαν, ποὺ ἐμποδίζει τὴν πραγματικὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Κορήτης, ποὺ βομβαρδίζει τὴν Βενεζούελαν γιὰ νὰ ἐπιύχῃ τὴν πληρωμὴν καπιτοιού χρέους, ποὺ διαλαλεῖ καθημερινῶς μὲ τὸ στόμα τους τὴν φράσιν: «Γράφει τὰ Γαλλικά σὰν Βέλγος» ή «Ομλεῖ τὰ Γαλλικά σὰν Βέλγος». Πρόγυμα ποὺ θυμόρνει πολὺ τοὺς δημοκρατίαν κάθεται στὸ ὄπιτι οἱ μεγαλύτεροι συγγραφεῖς, οἱ μεγαλύτεροι μουσικοί, οἱ μεγαλύτεροι εἰκαστοί εἶναι Γάλλοι καὶ δχι Γερμανοί.

E. GOMEZ CARILLO

ΤΡΑΒΗΓΜΕΝΟ ΣΤΗΝ ΑΚΡΟΓΑΛΑΙΑ

ΦΩΤΟΓΡ. ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗ

M Y S T H P I A *

— ΜΥΘΟΣΤΟΡΗΜΑ

XI

Ετοι ἔφτασαν οἱ 29 Ἰουνίου. Ἡτον Δευτέρᾳ.
Αὐτὴν τὴν ἡμέρα συνέβηκαν κάτι πολὺ περι-
εργα πράματα παρουσιάστηκε μάλιστα στὴν
πόλι καὶ μιὰ ἔνην, μιὰ κυρία μὲν πικνὸ βέλο
καὶ μετά δύο ὀδες ἔξαφανιστηκε πάλι, ἀφοῦ
ἔκανε ποιν μία ἐπίσκεψι στὸ ξενοδοχεῖο.

Νωρίς νωρὶς δὲ Νάγκελ τραγουδοῦσε καὶ σφύριζε στὴν κάμαρά του. Ἐνδέσω ἐντύνετο σφύριζε καὶ τραγουδοῦσε πολὺ χαρούμενος. Ὁλην τὴν ἡμέρα πρὸν ἣτον ἥσυχος καὶ σιωπηλός, μετὰ ἐκεῖνο τὸ φοβερὸ μεθύσιο τοῦ Σαββάτου, δταν ἣτον δὲ Μινούττας μαξὶ τον δλο περπατοῦσε ἀπάνω κάτω στὴν κάμαρά του καὶ ἔπινε δλο νερό. Ὁταν τὸ λοιπὸν τὴν Δευτέρα τὸ πρωῒ βγῆκε ἀπ' τὸ ξενοδοχεῖο τραγουδοῦσε ἀκόμα καὶ ἔφαινετο πολὺ χαρούμενος ἔτσι στὰ καλὰ καθούμενα μάλιστα σταμάτησε καὶ μιὰ γυναικα ἔξω στὸν δρόμο καὶ τῆς ἔδωσε πέντε κορόνες.

— Ξέρεις νά μου πῆς, ποῦ μπορῶ νά δανειστώ έννα βιολί; την ρώτησε. Ξέρεις αν παίζη κανείς έδω βιολί;

— Δὲν ἔσφω, ἀπῆντησε ἡ γυναικα μὲ ἀπορίᾳ.
Δὲν ἤξερε, καὶ διμως ὁ Νάγκελ τῆς ἔδωσε
ἀπ' τὴν χαρά του πέντε κορόνες καὶ ἔξακολουθησε
βιαστικός τὸν δρόμο του. Εἶχε δῆ τὴν Δάγνη¹
Κιελλανδ μὲ τὴν κόκκινή της δύμπρελα νὰ βγαίνῃ
ἀπὸ ἓνα μαγαζί καὶ τὴν ἀκολούθησε. ² Ήτον
μόνη. Τὴν χαιρέτησε μὲ πολλὴ εὐγένεια καὶ τῆς
μίλησε. Ἐκείνη διὰ μιᾶς ἔγινε κατακόκκινη σᾶν
πάντα, καὶ ἔβαλε τὴν δύμπρελα μπροστά της γιὰ
νὰ κρυφτῇ.

Στὴν ἀρχὴν μιλοῦσαν γιὰ τὸν τελευταῖο τοὺς περίπτωτο μέσον ἀπὸ τὸ δάσος. Ἀλήθεια ἦτον ἀπόδοσης ἐκείνης εἰχε, λέει, κρυώσει λίγο, ἀν καὶ ὁ αιαιόδες ἦτον τόσο. ζεστός δὲν ἦτον ἀκόμη ἐντελῶς καλά. Τὰ εἶπε αὐτὰ ἔτσι φυσικὰ καὶ μὲν ἐπιφύλαξε, σὰν νὰ τὰ ἐμπιστεύονταν σ' ἔναν ταλπὸν γνώσων.

— Μὰ νὰ μῆ τὸν μετανοῆτε ἔκεινον τὸν περί-
τατο σᾶς παρακαλῶ! εἴπε ἔκεινος ἀμέσως

— Ὁχι, ἀπῆντησε ἐκείνη μὲν ἄποικια, ὅχι, δὲν
ἴὸν μετανοῶ πῶς σᾶς ἡρθε ἀυτὴ η̄ ἰδέα; "Ισια
σια η̄τον πιοὺν ὁραία νύχτα, διν καὶ δλον τὸν
αιορδ φοβισύμιουν ἐκείνον τὸν τρελλὸ πον λέ-
γατε στὸ παρομιώθι σας. Τὸν εῖδα καὶ στ' ὄνειρο
ιου. Φοβερὸ ὄνειρο.

* Ἡ ἀρχὴ εἰς τὸ μετόπος τῆς 31. Ματου.

Ἐπειτα μὲνησαν λίγο γι' αὐτὸ τὸ παραμύθι.
Οὐά Νάγκελ εἶχε πολλὴ διάθεσι σήμερα, ἔλεγε πώς
κι' αὐτὸν καμιὰ φορὰ τὸν πιάνει ἔνας γελοῖος
φόβος γιὰ περίεργα πρόματα, π. χ. πολλὲς φορές
δὲν μπορεῖ νὰ καιέβῃ μιὰ σκάλα χωρὶς νὰ γυ-
ρούσῃ σὲ κάθε βῆμα νὰ δῇ ἀν δὲ τὸν ἀκολουθητή
κανεῖς. Τί μπορεῖ νὰ είναι αὐτό; Ναί, τί μπο-
ρεῖ νὰ είναι! Κάτι μυστηριῶδες, ἀπόκρυφο, ποὺ
ή κατημένη ή ἐπιστήμη ποὺ τὰ ξέρει δῆλα είναι
πολὺ διδύλεια καὶ πολὺ διξεστή γιὰ νὰ τὸ συλ-
λαβθῆ αὐτό, είναι σὰν ή πνοὴ μιᾶς ἀδρατης δυνά-
μεως, ή ἐπιρροή τῶν τυφλῶν δυνάμεων τῆς
ζωῆς.

— Εξέρετε, είπε ὁ Νάγκελ πώς αὐτήν τὴν σιγ-
μήν θὰ εἴχα δροξεὶ νὰ φύγω ἀπὸ αὐτὸν τὸν δρόμο
καὶ νὰ μπῶ σὲ ἔναν ἄλλο, γιατὶ αὐτὰ ἐδῶ τὰ
σπίτια, αὐτοὶ οἱ σωροὶ πέτρες ἀριστερά, ἐκεῖνες
οἱ τρεῖς ἀπιδιές στὸν κῆπο τοῦ εἰρηνοδίκου ὅλα
αὐτὰ μοῦ κάνουν μιὰ πολὺ δυσάρεστη ἔνιύ-
πωσι, μὲ γεμίζουν ἀηδία κι' ἀπέχθεια. "Οταν
είμαι μόνος μου, ποτὲ δὲν παίρνω αὐτὸν τὸν
δρόμο, πάντα πηγαίνω ἀπὸ ἄλλον, ἃς είναι
κι' ἀλλόγυρος. Τί νὰ είναι αὐτό;

Ἡ Δάγνη γέλασε.

— Δὲν ξέρω, είπε, μὰ δὲ κύριος Στέργονεσν θάλεγε πώς είναι νευρικότης καὶ δεισιδαιμονία.

— Ναί, ἀκριβῶς ἔτοι θάλεγε! "Αχ, τί γελοία κουταμάρα! Φτάνεις ἔνα βράδυ σὲ μιὰ ἔνη πόλη, ἀς ποῦμε αὐτὴν τὴν πόλη, γιατὶ δχι; Τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρωὶ βγαίνεις νὰ περπατήσῃς στους δρόμους γιὰ νὰ δῆς τὴν πόλη γιὰ ποώτη φορά.

Ἐκεὶ ποὺ περπατᾶς, αἰσθάνεσαι μὰ κρυφῆ κι' ὡρισμένη ἀντιπάθεια γιὰ μερικοὺς δρόμους, γιὰ μερικὰ σπίτια, ἐνῷ ἄλλοι δρόμοι κι' ἄλλα σπίτια διέσωσ σ' ἀγέσουν, σὲ κάνονυ νὰ καίρεσαι καὶ νὰ εὐχαριστιέσαι. Νευρικότης! Μ' ἀν υποτεθῇ πῶς ἔχεις νεῦρα σὰν χοντρὰ σκοινιά, πῶς ἀλήθεια οὔτε ξέρεις τί εἶναι νευρικότης. Λοιπόν. Ἐξακολουθεῖς καὶ περπατᾶς στοὺς δρόμους, ἀπαντᾶς ἐκαντοντάδες ἀνθρώπους, ποὺ σὲ προσπερνοῦν ἀδιάφοροι· ἔξαφρα — ἐκεὶ ποὺ κατεβαίνεις στὴν προκυμαία καὶ σταματᾶς, μπρὸς σ' ἔνα σπίτι φτωχικό, μ' ἔνα πάτωμα, κωρίς κουνητίνες, μὰ μὲ κάτι ἀσπρὰ λουλούδια στὰ παράθυρα — βλέπεις ἔναν ἀνθρώπο ποὺ ἔχεται καὶ ποὺ διέσωσ σοῦ κάνει ἔντυποι. Τὸν κυτάζεις, καὶ σὲ κυτάζει καὶ αὐτός δὲν ἔχει οἴποι πέξιοπεριόδο γαρὰ μόνο ποὺ εἶναι φτωχικὰ γηράεντα καὶ περπατᾶ λίγο καιρός — πάντα

φορδα στήν ξωή σου τὸν βλέπεις καὶ σοῦρχεται
ἡ παράξενη ἴδεα πώς τὸνομά του θὰ είναι Ἱω-
άννης. Γιατί νὰ σκεφθῆς πώς θὰ τὸν λέν· Ἱωάν-
νη; Κι' ὁ ἴδιος δὲν τὸ καταλαβαίνεις, μὰ τὸ
βλέπεις στὰ μάτια του, τὸ παρατηρεῖς στὶς κινή-
σεις του, τὸ ἀκοῦς στὸν ἥχο τῶν βημάτων του·
καὶ δὲν είναι πώς ἀπάντησες πρὶν ποτὲ κανέναν
ἄλλο ἐνθρωπό, ποὺ τοῦ μοιδεῖ αὐτούνον καὶ
ποὺ τὸν ἔλεγαν κ' ἔκεινον Ἱωάννη ὅχι, δὲν είναι
αὐτό, γιατί ποτὲ δὲν είδες κανέναν ποὺ νὰ σ' τὸν
θυμιζῇ αὐτός. Λοιπὸν κάθεσαι μὲ τὴν ἀπορία
σου καὶ μὲ τὸ μνησηριῶδες σου αἰσθημα καὶ
δὲν μπορεῖς νὰ τὸ ἔξηγήσεις.

— Ἀπαντήσατε ἔναν τέτοιον ἀνθρωπό έδω
οὐ αὐτὴν τὴν πόλιν;

— "Οχι, δχι, είπε βιαστικά, λέγω αὐτήν την πόλι κι' αὐτό τὸ σπίτι κι' αὐτὸν τὸν ἀνθρώπον εἴτοι μόνο γιὰ παράδειγμα. Μὰ δὲν είναι πολὺ περίεργο; . . . Κι' ἄλλα περιέργα συμβαίνουν. Π. χ. φτάνει κανεὶς σὲ μιὰ ξένη πόλι, καὶ μπαίνει σ' ἔνα ξένο σπίτι, σ' ἔνα σπίτι, ποὺ ποτὲ δὲν τὸ εἶχε δῆ πρὸιν. Διὰ μᾶς αἰσθάνεται ὡρισμένως πῶς πρὸ πολλοῦ καιροῦ, ἵσως πρὸ πολλῶν χρόνων πρέπει νὰ ἥτον ἔνα φαρμακεῖο σ' αὐτὸ τὸ σπίτι. Πῶς τοῦρχεται αὐτὴ ἡ Ιδέα; Δὲν είναι τίποτα ποὺ νὰ θυμίζῃ φαρμακεῖο οὔτε τὸ εἶπε κανεὶς οὐτε μιωδὰ γιατρικῶν οὔτε σειρὲς στοὺς τοίχους σῶν ἀπὸ ράφια. Καὶ δῆμως τὸ ξέρει, τὸ καταλαβαίνει μέσα του πῶς πρὸ πολλῶν χρόνων ἥτον φαρμακεῖο ἔκει μέσα. Δὲν ἀπατάται, ἔκεινην τὴν στιγμὴν τὸν καταλαμβάνει μιὰ μυστηριώδης ἐμπνευσις ποὺ τοῦ φανερώνει ἀπόρχυφα πρόγματα. Μὰ ἵσως νὰ μὴ σᾶς συνέβηκε ποτὲ ἕσπεις;

— Ως τώρα ποτέ δεν τὸ σκέριθηκα, μὰ τώρα ποὺ τὸ λέτε, εἶναι σάν νὰ μιοῦ συνέβηκε κ' ἐμένα. "Ο, τι κι' ἀν είναι πολλὲς φορὲς φιούσμαι στὸ σκότως γιὰ τίποτα. Μὰ αὐτὸ ἵσως νὰ είναι ἄλλο ποῦ;

πες του καὶ κύτσε μ' ἔνα πεῖσμα σάν νάλεγε: καὶ λοιπόν, ἔπειτα;

— Ή Δάγνη γέλασε πάλι.

— Τί ώραία πράματα ποὺ σᾶς συμβαίνουν πάντοτε! εἶπε. Λοιπόν, παρακάτω; πῶς τα-

— “Ο Θεός τὸ ἔστειλεν εἶναι καὶ τὸ ἕδρον τοῦ βασιλεύοντος τόπον πούματα κάτω ἀπὸ τῶν λειώνει;

πραμά! Συμμάνων τούς πραμάτι καίω απ' τον οὐδανό, παράξενα θαυμάσια πρόματα πρωτοφανῆ, κοὶ ὑπάρχουν τόσα προαισθήματα ἀνεξήγηγτα, κρυφοὶ φρόβοι, ποὺ κάνονται τὸν ἀνθρωπονά τρέμην ἀπὸ ἀνησυχία. Φαντασθήτε πώς μιὰ νύχτα σκοτεινὴ ἀκούετε πῶς κάποιος σέρνεται κρυφά κοντά στὸν τοῖχο. Εἰστε ἐντελῶς ἔντυνη, καπνίζετε μιὰ πίτα καὶ κάθεστε σ' ἔνα τραπέζι μὲ τὶς αἰσθήσεις ἔντυνές, κι' ἀπ' τὸν νοῦ σας περνοῦν χιλιες σκέψεις. Ἐκεῖ ἀκοῦτε καθαρὰ πῶς κάποιος σέρνεται κοντά στὸν τοῖχο ἔξω ἢ καὶ μέσα στὴν κάμαρα, ἐκεῖ κοντά στὴ θερμάστρα δπον βλέπετε καὶ μιὰ σκιὰ στὸν μεσσότοιχο. Βγάζετε τὸν γλόυπο τῆς λίμπας, γιὰ γά τοι βλέπετε

— Δάγνη! Δάγνη! είπε ξαφνια. Και πολὺ τὸν καταλάβη ἔγονάτισε στὴν μέση τοῦ δρόμου καὶ ἔμεινε ἔτοι κατὰ γῆς ὡς ἔνα λεπτό, μὲ τὸν οὐκοῦ φοτὸν χέρι καὶ μὲ τὸ κεφάλι γεφυρένο σὰν νὰ περίμενε ἔνα χτύπημα. Ἐκείνη τρομαγμένη γύρισε καὶ κύταξε γύρω στὴν ἀμηχανία τῆς ἐκανε μάλιστα καὶ νὰ τὸν σηκώσῃ.

— Μὰ σηκωθῆτε λοιπόν! τοῦ φρώναξε σκυμμένη κοντὰ στὸ κεφάλι του. Στὴν στιγμή! ἀκοῦτε; Τί ίδεα! Στὴν μέση τοῦ δρόμου!

Κι' ὅταν σηκωθῆτε τοῦ εἶπε μάλιστα νὰ σκουπίσῃ καὶ τὴν σκόνη ἀπ' τὰ γόνατά του. Δὲν προχώρησαν, μὰ ἔμειναν ἀκόμα στὴν ίδια θέση. Τότε ἔκεινη εἶπε:

— Γιατὶ μοῦ τὰ εἴπατε δλα αὐτά; Δὲν ξέρετε πώς...

— Ναί! τὴν διέκοψε πολὺ ταραγμένος. Ξέρω τί θέλετε νὰ πῆτε: πώς ἀνήκετε κι' δλας σ' ἔναν ἄλλο, καὶ πώς λοιπὸν είμαι ἔνας ἀττικός ποὺ ἔχομαι καὶ σᾶς ἔνοχλω τώρα ποὺ εἶναι ἀργά πιὰ — πώς νὰ μὴ τὸ ξέρω; Ναί, γιατὶ σᾶς τὰ εἴπα δλα αὐτά; "Αχ, τὰ εἴπα γιὰ νὰ σᾶς κάνω ἐντύπωσι καὶ νὰ σᾶς κάνω νὰ μὲ σκέπτεστε. Μὰ τὸν Θεό, λέγω τώρα τὴν ἀλήθεια, δὲν μπορῶ, πρέπει νὰ τὴν πῶ. Ξέρω πὼς είστε ἀρραβωγιασμένη, μ' ἔναν ἀνθρώπο ποὺ τὸν ἀγαπᾶτε, πὼς είστε δεμένη, πὼς λοιπὸν δὲν μπορῶ τίκοτα νὰ περιμένω· καὶ δμως ἥθελα νὰ δοκιμάσω νὰ σᾶς κάνω ἐντύπωσι, δὲν ἥθελα ν' ἀφήσω πάθεια! Γιὰ φαντασθῆτε τί θὰ πῇ: νὰ χάρη κανεὶς κάθε ἀλπίδα! Ίσως τότε νὰ μὲ καταλάβετε καλύτερα. "Οταν εἴπα πολὺ πὼς δὲν ξέρω νὰ περιμένω τίποτα, εἴπα ψέματα, τὸ εἴπα μόνο ἔτοι μιὰ στιγμή γιὰ νὰ σᾶς ήσυχάσω καὶ νὰ κερδίσω καιρό, γιὰ νὰ μὴ τρομάξετε ἀμέσως. Εἶναι τρέλλα; Δὲν θέλω μ' αὐτὸν νὰ πῶ πὼς μ' ἔκανατε ποτὲ νὰ ἀλπίσω τίποτα, καὶ οὔτε ἀλήθεια φαντάσθητα ποτὲ πὼς μποροῦν νὰ μὲ προτιμήσουν ἔμένα ἀπὸ ἄλλους ὅχι, οὔτε μὲ τὸν νοῦ μου πέρασε. Μὰ ωρες ωρες ποὺ ήμουν ἀπαραγόρητος ἔλεγα μέσα μου: ναί, εἶναι ἀρραβωνιασμένη, καὶ σὲ λίγο θὰ φύγη, καὶ τότε καλὸ κατεύδιο! Μὰ δμως ἀκόμα δὲν εἶναι ἐντελῶς χαμένη, ἀκόμα δὲν ἔφυγε, δὲν παντρεύτηκε, δὲν πέθανε· ποιὸς ξέρει! "Ας δοκιμάσω δύο μπορῶ, ίσως νὰ εἶναι ἀκόμα καιρός! Εσεὶς είστε ἡ μόνη μου σκέψη, ἡ παντοτεινή μου σκέψης παντοῦ ἔστις βλέπω, κι' ὅλες τὶς γαλανὲς νεφάδες Δάγνη τὶς φωνάζω. Μοῦ φαίνεται πὼς δλες αὐτὲς τὶς ἔβδομάδες δὲν πέρασε μιὰ μέρα, που νὰ μὴ σᾶς σκεπτόμουν δλο ἔστις ἀδιάφορο τὲ ώρα τῆς μέρας βγῶ ἀπ' τὸ ξενοδοχεῖο — μόλις ἀνοίξω τὴν πόρτα καὶ βγῶ στὸν δρόμο περνῷ ἡ ἀλπίδα ἀπ' τὴν παρδιά μου: ίσως τὴν ἀπαντήσῃς τώρα

— καὶ παντοῦ γυρόν γιὰ νὰ σᾶς δῶ ἔστις. Δὲν μπορῶ ἀλλιῶς, δὲν ξέρω τὶ νὰ κάνω. Πιστέψετε με, ἀν τώρα δὲν κρατήμηται καὶ σᾶς τὰ εἴπα δλα, δμως προσπάθησα νὰ κρατηθῶ. Ξέρετε τὶ ἀπελπιστικὸ ποὺ εἶναι νὰ ξέρῃ κανεὶς πὼς δλες του οἱ προσπάθειες εἶναι μάταιες καὶ δμως νὰ μὴ μπορῇ παρὰ νὰ προσπαθῇ γι' αὐτὸ πολεμῆ καὶ κανεὶς ν' ἀντισταθῇ διὰ τὴν τελευταία στιγμή. Μὰ ὅταν δλος δ κόπος πάνη χαμένος! Τόσα τόσα πράματα κάθεται κανεὶς καὶ σκέπτεται ὅταν τὴν νύχτα κάθεται στὸ παράθυρο καὶ δὲν μπορῇ νὰ κοιμηθῇ. Παίρνει ἔνα βιβλίο στὸ χέρι, μὰ δὲν μπορεῖ νὰ διαβάσῃ· σφρύγει τὰ δόντια σφιχτά, σφιχτά καὶ διαβάζει τρεῖς σειρές, ἔπειτα δὲν μπορεῖ πιὰ καὶ κλίνει πάλι τὸ βιβλίο. Ή καρδιά χυπᾶ δυνατά, ψυθυρίζει κανεὶς λόγια κρυφά, λέει ἔνα δνομα καὶ τὸ φιλῷ μὲ τὸν νοῦ του. Καὶ τχυποῦν δύο, τέσσερις, ἔξη ἔπειτα ἀποφασίζει νὰ τελειώσῃ ἐπὶ τέλους, τὴν πρώτη φορὰ ποὺ θὰ παρουσιασθῇ εἰκασία νὰ φέρῃ τὸν κύβο καὶ νὰ τὰ δμολογήσῃ δλα. Καὶ δμως δὲν τολμᾷ ὅχι, δὲν ἔχει τὸ θάρρος καὶ περνᾷ μιὰ εὐκαιρία μετὰ τὴν ἄλλη καὶ δὲν τὸ ἀποφασίζει· δώσει πιὰ νὰ κρατηθῇ... "Αχ, συγχωρήστε με! Είπα τόσα πολλά, σᾶς παρακαλῶ, συγχωρήστε με. Νὰ προχωρήσωμε τώρα; "Αχ, Δάγνη, πόσο σᾶς ἀγαπῶ· καὶ είμαι εὐγνώμων μόνο ποὺ μπόρεσα καὶ σᾶς τὸ εἴπα!

— Εκείνη τὸν ἀκουε μὲ πολλὴ ἀπορία καὶ δὲν εἶχε πῆ οὔτε μιὰ λέξη. Ακόμα ἀστέκοντο καὶ οἶδύ σιωπηλοί.

— Μὰ ἀλήθεια πρέπει νὰ είστε τρελλός! εἶπε κουνώντας τὸ κεφάλι. Καὶ ἔπειτα χλωμή καὶ λυπημένη ἐπούσθεσε.

— Ξέρετε πὼς είμαι ἥδη ἀρραβωνιασμένη, δὲν τὸ ξεχνάτε, μάλιστα τὸ λαμβάνετε ύπ' ὅψιν, καὶ δμως...

— Βέβαια τὸ ξέρω! εἶπε ἔκεινος. Μπορῶ νὰ ξεχάσω τὸ πρόσωπό του καὶ τὴν στολή του. Εἶναι ωραίος, κανένα λάθος δὲν τὸν βρίσκω, καὶ δμως θὰ ἥθελα νὰ ήτον πεδαμένος καὶ νὰ μὴν ὑπῆρχε!

Τὶ ὠρελεῖ ποὺ εἴπα χλίες φορεῖς στὸν ἔκαντο μου: Δὲν ἔχεις τίποτα νὰ περιμένῃς ἔδω, εἶναι ωραῖος, εἶναι ἀξιωματικός, ἐνῷ ἔστι δὲν εἶσαι τίποτα, εἶσαι ἀγρονόμος· καὶ ἔπειτα εἶναι κι' δλας ἀρραβωνιασμένος μιαζή της! Μὰ η καρδιά δὲν ὑποχωρεῖ μπρὸς σὲ τίποτα, οὔτε μπρὸς στὸ πιὸ ἀδύνατο πρᾶμα. "Αχ, μιλήστε μου μὲ λίγη καλοσύνη, γιὰ χάρη τῆς ἀγάπης μου! Βλέπετε, δὲν εἶνε πὼς θέλω νὰ σᾶς ἀγαπῶ, μὰ δὲν μπορῶ νὰ κάνω ἀλλιῶς. Αλήθεια δὲν ὑπάρχει καμία ἀλπίς; Είστε γιὰ πάντα χαμένη γιὰ μένα;

"Αχ, ὅχι, δχι ἀκόμα, ε՛, Καλή μου, γλυκειά μου, δχι ἀκόμα!

— Ναί, ναί, μὴ ἀπελπίζετε! φώναξε ἔμείνη. Τί θέλετε νὰ κάμω; Τί σκέπτεστε; Θέλετε νὰ ... Κύριε ἐλέησον, ἐλάτε στὰ καλά σας! "Ας μὴ μιλοῦμε πιὰ γ' αὐτό. Τώρα τὰ χαλάσσατε δλα μὲ μερικὰ ἀνόητα λόγια· καὶ τώρα δὲν πρέπει πιὸ νὰ ξαναδωθοῦμε. Γιατὶ νὰ είστε τέτοιος; "Αν μοποροῦσα νὰ τὸ είχα προίδει; "Ας εἶναι, φτάνει τώρα; σᾶς παρακαλῶ καὶ γιὰ τὸ δικό σας καὶ γιὰ τὸ δικό μου καλό. Τὸ βλέπετε καλά πῶς δὲν μπορῶ νὰ σᾶς είμαι τίποτα· οὔτε καταλαβαίνω πῶς μπόρεσε ποτὲ καὶ τέβαλε ὃ νοῦς σας. Λοιπόν, τώρα πρέπει νὰ τελειώσῃ· τώρα πρόσεπι νὰ φύγετε. "Αν ξέρατε τὶ ἀνήσυχη ποὺ είμαι! "Αν θέλετε νὰ μοῦ κάνετε μιὰ μεγάλη χάρη, γυρίστε πίσω σπίτι σας καὶ προσπαθήστε νὰ τὸ πάρετε ἀπόφασι. Δὲν θέλετε νὰ μὲ κάνετε νὰ λυπηθῶ; ε՛; "Αχ Θέμη μου, καὶ γιὰ σᾶς λυποῦμαι τόσο πολύ, μὰ δὲν μπορῶ νὰ κάνω ἀλλιῶς!

— Μὰ τί, νὰ σᾶς ἀποχαιρετήσω σήμερα γιὰ πάντα; Είναι η τελευταία φορὰ ποὺ σᾶς βλέπω; "Οχι, δχι, ἀκούντε! Συγχωρίζοτε με, θὰ είμαι ησυχός. "Αν οσᾶς υποσχεθῶ τώρα πῶς πάντα νὰ τὸ πάρετε! Δὲν θέλετε νὰ μὲ κάνετε νὰ λυπηθῶ; ε՛; "Αχ, συγχωρήστε με! Είπα τόσα πολλά, σᾶς παρακαλῶ, συγχωρήστε με. Νὰ προχωρήσωμε τώρα; "Αχ, Δάγνη, πόσο σᾶς ἀγαπῶ· καὶ είμαι εὐγνώμων μόνο ποὺ μὲ είναι σήμερα η τελευταία φορά. Δὲν σᾶς ξητῷ περισσότερο, μὴ μοῦ τὸ ἀνησυχήτε αὐτό. Πάλι κουνάτε τὸ κεφάλι; — τὸ ωραῖο σας τὸ κεφάλι, μὰ τὸ κουνάτε. Πῶς εἶναι δλα, δλα ἀδύνατα... "Ακόμα πι' ἀν δὲν θέλετε νὰ μὲ συγχωρήστε, δμως πήτε μου νοί, γιὰ νὰ μοῦ κάνετε μιὰ εὐχαρίστηση· ήρθαν τὰ πράματα τόσο λυπηρά, τόσο ηπειρά, ένῷ τὸ πρωΐ ἀκόμα τραγουδοῦσα! Μόνο μιὰ φορά! Σᾶς παρακαλῶ τόσο πολύ!

— Μὰ δὲν ἔπρεπε νὰ μοῦ τὸ ξητάτε, ἀφοῦ δὲν μπορῶ νὰ τὸ υποσχεθῶ. Κ' ἔπειτα τὶ θὰ ὠφελοῦσε; Πηγαίνετε τώρα· ἀλήθεια πηγαίνετε! Ίσως νὰ ξαναδωθοῦμε, δὲν ξέρω, μὰ μπορεῖ. Μὰ πηγαίνετε τώρα· ἀκούντε; φώναξε ἀνυπόμονη,

μὰ μοῦ κάνετε ἀλήθεια χάρη νὰ φύγετε. Μπορεῖ νάρρηγη καὶ κανεῖς...

Σιγή.

Τὴν κύταζε, τὸ στήθος του ἀνεβοκατέβανε ταραγμένο. Ἐπειτα μάζεψε θάρρος καὶ χαιρέτησε τὰ φύγη· ἀφρησε τὸν ουροῦ του νὰ πέσῃ κατὰ γῆς καὶ ἔπιασε τὸ χέρι της, ποὺ οὔτε τὸν τὸ δώσει καθόλου καὶ τῶσφιξε δυνατὰ μέσα στὰ δικά του. Ἐκείνη φρώναξε λίγο καὶ τότε τῆς ἀφρησε τὸ χέρι, λυπημένος, ἀπελπισμένος ποὺ τὴν ξκανε νὰ πονέσῃ. Εστέκετο καὶ τὴν ἁνύταζε καθὼς ἔκεινη ἀπομακρύνοταν. "Ακόμα μερικὰ βήματα, ἔπειτα ποτὲ δὲν θὰ ἔφαίνετο πιά. Δὲν θὰ τὴν ξανάβλεπε ποτὲ πιά, ποτέ οὔτε ἀπὸ εὐγένειο δὲν εἶχε πῆ ἔνα ναί, μὰ καὶ τῆς τὸ εἶχε ζητήσει σὰν χάρη. Τὸ αἷμα τοῦ ἀνεβαίνει στὸ κεφάλι· δαγκώνει τὰ χεῖλα του πὸν τὰ πληγώνει τὸ πάροφα. Δὲν θέλετε νὰ τὸν ξαναδωθῶ; Καὶ τὴν ξανάβλεπε ποτὲ πιά φορά; "Ε; οὖν είμαι πολὺ ησυχός; Καμιὰ φορά δταν τύχη καὶ βαρεθῆτε δλους τὸν ἄλλους μόνο γιὰ νὰ μὴ είναι σήμερα η τελευταία φορά. Δὲν σᾶς ξητῷ περισσότερο, μὴ μοῦ τὸ ἀνησυχήτε αὐτό. Πάλι κουνάτε τὸ κεφάλι; — τὸ ωραῖο σας τὸ κεφάλι, μὰ τὸ κουνάτε. Πῶς εἶναι δλα, δλα ἀδύνατα... "Ακόμα πι' ἀν δὲν θέλετε νὰ μὲ συγχωρήστε, δμως πήτε μου νοί, γιὰ νὰ μοῦ κάνετε μιὰ εὐχαρίστηση· ήρθαν τὰ πράματα τόσο λυπηρά, τόσο ηπειρά, ένῷ τὸ πρωΐ ἀκόμα τραγουδοῦσα! Μόνο μιὰ φορά! Σᾶς παρακαλῶ τόσο πολύ

Διὰ μιᾶς ἔκεινη γύρισε καὶ εἶπε:

— Καὶ τὴν νύχτα νὰ μὴ τριγυρίζετε γύρω στὸ πάροφα σπίτι μας, ἀλήθεια, ξέρετε, δὲν πρέπει. Εσεῖς λοιπὸν είστε ποὺ κάνετε τόσες βραδυνές τώρα τὸν Μπίσκε νὰ γαυγίζῃ ἔτοι τὰς ἀγρια· μιὰ νύχτα ὁ πατέρας σχεδὸν πήγε νὰ σηκωθῆ. Νὰ μὴ ἔχετε σιγής, βλέπετε; Ελπίζω πῶς δὲν θέλετε νὰ μὰς καταστρέψετε καὶ ἔμενα καὶ σᾶς τὸν ίδιο;

— Μόνο αὐτὲς τὶς λέξεις εἶπε· μὰ τὸ Νάγκελ ὁ θυμός, μόλις ἀκουσε τὴν φωνή της, ἀμέσως πέρασε.

— Καὶ εἶναι καὶ σήμερα τὰ γενέθλια μου! εἶπε. Καὶ σκέπασε μὲ τὰ χέρια του τὸ πρόσωπο καὶ κίνησε νὰ φύγῃ.

— Η Δάγνη τὸν κύταζε, σκέφτηκε μιὰ στιγμή καὶ ἔπρεξε πάλι πίσω. Τὸν ἔπιασε ἀπ' τὸ χέρι.

— Συγχωρήστε με! εἶπε, λυποῦμαι ποὺ τὸ ξέχασα αὐτό. Μὰ μὴ γίνεστε τώρα δυστυχής γιὰ μένα· βλέπετε, δὲν μπορῶ νὰ σᾶς είμαι τίποτα. Μὰ ίσως ξαναδωθοῦμε πάλι δὲν νομίζετε; Τώρα δμως πρέπει νὰ πηγαίνω. Καλή ἀντάμωσι!

Γύρισε καὶ ἀπομακρύνηκε γλήγορα.

[Μεταφρασ. Τ.]

[Ἀκολουθεῖ]

KNOYT XAMΣΟΥΝ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

Αρχαιολογικά ενδήματα στην Αθήνας

ΕΠΙ της δοδού 'Αλβανίας πρός ἀνατολὰς τοῦ Κολωνοῦ σκαπτομένων τῶν θεμελίων τῆς οἰκίας τοῦ ἐξ Ἀνδρου Χ. Κακλαμάνου ἀνεκαλύφθησαν τρεῖς τύφοι τοῦ δον π. Χ. αἰώνος. Οἱ δύο ἐν τούτων ἀπετελοῦντο ἐκ λίμναντος ἐκ λίθου ἀμυγδαλίτου καὶ εἶχον ἐπίτεδον καλύμμα ἐπὶ πλακῶν τῆς αὐτῆς ὑλῆς. Ἐν τούτοις εὑρέθησαν μαρμάρινα ἀλάβαστρα, μισθός πυξίδια μὲν μέλανα γάνωμα πλήρη μικρῶν πλακουντίων ψιψιθίου καὶ ἐν χαλκοῦν στρογγύλον κάτοπτρον μὲν ἀπλᾶ τινα χαράγματα. Οἱ τοίτος ἀπετελεῖτο μὲν μαρμαρίνῃς λάρνακος καὶ εἶχε καλύμμα ἐκ μιᾶς μεγάλης τοιγωνικῆς μαρμαρινῆς πλακός ἐν αὐτῷ εὑρέθησαν δόλιγα χάνδραι ἔστιν εἰπέχοντος ἐκ κοσμήματος, ἐν σιδηροῦν μασχαρίδιον καὶ ἐν χρυσοῦν κοσμηματιόν ἀπετελούμενον ἐν μικροῦ κλαδίσκου, ἐπὶ τοῦ δοποίου ἵσταται μικρὰ πτερωτὴ Νίκη.

"Ἐκ τινος οἰκίας παρὰ τὴν Μητρόπολιν ἀποτειχίσθεντα μετεκομίσθησαν εἰς τὸ Ἐθνικὸν ἀρχαιολογικὸν μουσεῖον τὰ ἔξης:

τον ἐπιτύμβιον ἀνάγλυφον θυματικῶν χρόνων ἐπί πλακώς σχήματος παφαλληλογράμμου, ἐφ' οὐ παστειτανται ἀμιστερά γυνὴ καθημένη εἰπεῖ θρόνον καὶ δεξιά ἀνήρ ὅρμος, μεταξὺ δὲ τῶν δύο μία μωροτέρα

νεάνις καὶ εἰς νεαρός ὁνὴρ μικροτέρου ή δορθίος
ὁνὴρ ἀναστήματος ὥπισθεν τῆς καθημένης γυναικὸς
μικρὰ παιδίσκη, ὡς καὶ παρὰ τὸν ἐπὶ δεξιᾷ δορθίον
ἀνδροῦ μικρὸς παῖς. Κάτωθεν τοῦ ἀναγλύφου ὑπάρχει
ἡ ἐπιγραφή

ΛΕΟΝΤΙ ΚΑΙ ΝΕΙΚΟΠΟΛΙ ΤΟΙΣ ΤΕΚΝΟΙΣ.
ΣΤΡΑΤΟΝΕΙΚΗ ΚΑΙ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΥΤΩ

Κτενίσματα έλληνοφρωμαϊκά (τελείωση της σειράς)

εν της Επιμήκης ἐπιτυμβία στήλη ἐσχάτων ὁμαδιῶν
ρόνων, εφ' ἣς παριστατοῦ ἀνώ μὲν καπότεχνος προ-
σομὴ ἀνδρὸς χαιρεῖτο δέ πε τοὺς πανθετεχνος ἑπτενές.
Ἐπὶ τοῦ κατατάκου τῆς στήλης ὑπάρχει ἡ ἐγγραφὴ

Γ. ΠΕΤΡΩΝΙΟΣ
ΜΑΞΙΜΟΣ
Γ. ΠΕΤΡΩΝΙΩ
ΚΡΗΣΚΕΝΤΙ
ΗΡΑ

ζον Τρεῖς κατεστραμμέναι σχεδὸν μαρμάριναι κεφαλαὶ ὡς καὶ δύο τεράχτια νεκρικῶν ἀναγλύφων τοῦ 4ου αἰώνος.

K.

Н МОДА

ΣΑΝΑΓΓΡΙΖΟΜΕ στά παληγά. Χωρίς ἀμφιβολίαν ἡ
ἐμπινενοις δὲν ἔχει πειδ. τίποτε νέον νό μᾶς δωση
εἰς γραμμήν. Τόσο στά φορέματα δύο και στά κτενί-

ματα. Ενσος χρονια, ερχηματισθη μεταξυ των αγριων
από την στιγμήν που ή γυναικά απέρασσος ήν επιμε-
ληθή τὸ οὐδαμα της — και μιά φάσις ὑπερβολικά ιδιό-
τερτη τῆς μοδας δὲν είνει άλλο παρά ή προειδοποιήσις
ὅτι γρήγορα θ' ἀρχίσαμεν ἀπό τὴν ἄρχην τὸ ξεφύ-
λισμα τοῦ αἰώνιου βιβλίου, μὲ τὴν ίδιαν και πάντα¹
ίδιαν ἐξέλιξιν τοῦ σχεδίου και τῆς γραμμῆς.

Σύμφωνα μὲ αὐτὸν τὸν νόμον ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ εἰσὶν ἀποφῆγη κάνεις οὐτε στὶς χαριτωμένες ἐλευθότητες τῆς ζωῆς, — βλέπουμε νὰ ἑπανέρχονται τὰ ἐλληνορωμαϊκά πτερύσιμα. Τὰ μολιά πού δεμένα ἐλεύθερά εἰς μεγάλον κόρβον. Μία θηλειά καὶ γύρω ἀπὸ αὐτὴν ἀπλωτές οἱ τρίχες καὶ ἀστριώτες, στεργωμένες μὲ χονδρές ἀπλούντατες κυτταλικές φουρκάτες. Η θηλειά αὐτή προέπει νὰ ἔξεγη ἀρκετὰ εἰς τὸ κέτρον τοῦ τρίχινον

ώτον κόμβους ώστε νὰ δίδεται ἡ χάρις καὶ ὁ δέρας
απάλλαξ τοῦ προφῆτη.

Έτσι μία σεμνάτης και μία δραγμέα χαρακτηρίζει ο πετύνισμα που άπλωνται πρός τα πίσω πυκνιστήν και καλόγραμμον. Έμπρος τα μαλλιά χαμηλά, με λαφόδες πτυχές, που έντονα είναι φυσικές, πρέπει να θναντάραν άραιές και άτημέλητες με τέτοιαν τέχνην ώστε άπλωση πλησιάζουν την φυσικότητα. Και αυτό να μη γίνεται τοιλ συγχών. Οι, τι φεύτικο, δι, τι ξένο απ' έκεινα που έχει κάθε ανθρώπος πρέπει να άπλωνται σιγά-σιγά πάνω την ζωήν. Έτσι μάλιστα ήμεραν θάνατειλή κατακάθαρος γιά δλους δηλοί της άλληθειας γιά νά κάμη πειο ενθυρόφην και πειο εννολην την σωματικήν και την ψυχικήν ζωήν. Όμως τα συνθήματα αυτά των πυρφόρων άναγνενήσεων έδόθησαν και δίδονται πάντα και παντού από την γυναικα. Όπου ή γυναῖκα ἀπλῆ και καλλιτεχνική — έκει και δηλαδας δημιουργός και αιγαλόγυχος.

ΑΙ Μονσαὶ τῆς Ζακύνθου δημοιεύουν τὴν κατω-
τέρων ἀνέδοτον ἐπιστολὴν τοῦ Μαρκογᾶ πρὸς τὸν
πρεδερὸν τῆς ἑπταπόλεως διὰ τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ
ἀνδριάντος τοῦ Σολωμοῦ.

Σεβαστέ μοι κ. Καρρέζ.

Ούδεποτε ἥισθανθην τὸ βάρος τῆς ἡλικίους μου ὡς
τώρα· μια μικρὰ ὀδιαθεσία μὲν ἐμποδίζει νὰ παρε-
χεθῶ εἰς τ' ἀποκαλυπτήρια τῆς σεβαστῆς μορφῆς τοῦ
Διδασκάλου.

Οἱ νεανικοὶ παλμοὶ τῆς καρδίας μου θ' ἀκολουθήσωσιν ὅμως καὶ μακρόθεν τὴν ἔθνικὴν ταύτην ἐσοτήν.
Διατελέθη μετά πενθασμοῦ.

Υμέτερος
Γ. ΜΑΡΚΟΡΑΣ

ΔΑΟΓΡΑΦΙΚΑ

Δίστιγα τῆς Τήνου

Αντίκρου στά μάτακια μου στέκ' ή παρηγοριό μου,
Νά της μιλήσω δὲν μπορῶ καὶ καίγετ' ή καρδιά μου.
Μαῆδα πουλιά της θάλασσας ποὺ χαμηλοπετάτε,
Α διήτε τὴν ἀγάπην μου νὰ μοῦ τὴν χαιρετάτε.

Τὰ μαῦρα μάτια τὰ χονγκούς οἱ ἀντιριανοπούλες
Τὰ γαλινά τὰ νόστιμα οἱ ὄρχοντες πούλες.
Δένδρο ποὺ δὲν ἀνθίστη ποτὲ μή φάς ἀπ' τὸν καρπό του
Μήνης κοιμηθῆς στὸν ίσοκινού του, μήνη πάρθης τὸν κατεμό του.
Στέλνω χαιρετίσματα μὲ μιὰ χρυσή παγώνια
Καὶ μέσα στὰ χρυσά φτερά ἔχω τὴν ὁραιωβῶνα.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ - ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ - ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

Τοῦ Θ' καὶ Γ' τεκνούς τῆς «Νέας Σιών» ποὺ ἐκδίδεται εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, δημοσιεύει πραγματείν περὶ τῆς γλωσσῆς ποὺ ὀνόμασθε ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Τὸ ηγήτημα αὐτῷ ἀπὸ πολλούντων αἰλίνας ἀπηχογήλησε τὸν ἱερολόγονος, πρῶτος δὲ δ. H. Vossius προεδέχθη ὅτι ὁ Ἰησοῦς ὄμιλει τὴν ἔλληνα κήνην. Τὴν γνώμην τούτην ἀπεργένταν δ. Dominicus Doratus διαθηγητής εἰς τὴν Λένην E. G. Paulus καὶ ὁ Ἀγγλος σοφὸς A. Roberts. Τὸ ίδιον νεαστεῖον εἰς καὶ διατριβόλχης τῶν ωμανικῶν οἰκιών της Μάκρης Μαδάμην (1570-1585) μετατρέψαν

Ο καθηγητής Σιδών της Ιένας, ἀναδιφων τὸ ἀρχεῖα τοῦ μουσικοῦ κολλεγίου, ἀνεκάλυψεν ἐν ἔργον τῆς πρότητος τοῦ Μπετόβεν μίαν δηλαδὴ συμφωνίαν εἰς C-διαρ. Αἱ συναρμογαὶ τοῦ βιολονίου καὶ βιολοντσέλλου πρέπουν τὴν αὐθεντικὴν σημείωσιν «ὑπὸ Αὐσοδίφ. φῶν Μπετόβεν». Εἰς τὸ ἔργον αὐτῷ ἀνενεργούσκει κανεὶς πολλὰ ιστίβα τῆς πρώτης συμφωνίας.

ΑΠΕΘΑΝΕ στὸ Παρίσιον ὁ τελευταῖος ρωμαντικός ζωγράφος, ὁ Ziem, ποὺ ἐσπεύχεις μὲν ἀκούσαστον πινέλο τὴν παράδοσιν τοῦ Ντελακρουά. Ἡ τον ἔνενήγητα ἔτῶν. "Ἐρεδε μέσα τον ἔνα αἰώνια τέχνης καὶ ἀναμνήσεων. Ἡ νεότης του ὑπῆρξε πλάνης καὶ βασανισμένη. Ἐγεννήθη εἰς τὸ Μπάρι τοῦ Κότ-ντ." Οὐ πάρο ἔνα αἰχμάλωτον. Οὐγγρον Ούσάρον, ποὺ εἶχε υμψευθῆ Γαλλίδα, καὶ ἀπὸ 18 ἑτῶν διέτρεψε τὸν κόσμον, μετερχόμενος ὅλα τὰ ἐπαγγέλματα καὶ ἔργαζόμενος εἰς κάθε πόλιν, διὰ νὰ ὑπάρῃ μακρύτερον. Κ' ἔτοις ἐγνώσιε τὴν Τιαλίαν, τὴν Εὐρωπαϊκήν Τουρκίαν, τὴν Αἴγυπτον, τὴν Αραβίαν, τὴν Μιαρόπον Ασίαν, τὰς Ἰνδίας καὶ τὴν Ιστανίν. Ἀλλά ἔτρεφε μέγις πάθος διὰ τὴν Βενετίαν καὶ τὴν Κωνσταντινούπολιν. Αἱ πρόστιαι ἀπόστολαι τοῦ εἰς τὸ σαλὸν τοῦ 1840 — "Ἀποψὶς τοῦ Βοσπόρου καὶ Ἀποψὶς παρμένη ἀπὸ τὸ Μεγάλο Κανάλι στὴ Βενετία — ἐξεπλήξαν μὲ τὸν πλούσιον χρωματισμὸν των καὶ τὰς ἐναλλασσόντας φάσεις τῶν λιμνοθαλασσῶν, ποὺ τὸ πρόσινον κῦμα των ἐμάρματος ζωηρῶς ἐπὶ τῶν μαρμαρίνων βαθμίδων τῶν παλαιῶν. Θά παραμείνῃ ὁ γόνης ζωγράφος τῆς Βενετίας. Η τόσον χαρακτηριστικὴ τέχνη του εἶχεν ἀπὸ πολλοῦ ἐπιβληθῆ ἐις τὸ πεῖσμα καθε νέας μόδας. Εἶχε τὴν ὑπερηφάνειαν νὰ βλέπῃ τὰ ἔργα του νὰ γίνωνται δεκτά εἰς τὸ Πτι-Παλαί, εἰς τὰς συλλογὰς τῆς πόλεως τῶν Παρισίων καὶ εἰς τὸ Λούβρον, ἐξαιρετικὴ τιμὴ ποὺ τοῦ ἐπέτρεπε, κατὰ τοὺς λόγους τοῦ ποιητοῦ, νὰ εἰσέλθῃ ζωντανὸς εἰς τὴν δύναμιν.

ΜΙΑ ἐφημερίς, ἔκδοθεῖσα εἰς τὸ Λίβερπουλ πρὸ 50 ἑτῶν, ἐδημοσίευσε μίαν προφητείαν τῆς μητρὸς τοῦ Shipton ποὺ ἐδημοσιεύθη τὸ 1488. Η προφητεία της, ἔκτος μερικῶν λεπτομερειῶν ποὺ παραλείπονται, ἐξεπληρώθη. Τὴν ἀναδημοσιεύσθη ἀπὸ τὰς «Μούσας».

«Ἄμοιξι ἀνεύ ἵππων θὰ διασχίσω τὴν γῆν καὶ δυστυχήματα θὰ πληρώσωσι θρήνων τὸν κόσμον.

«Σκέψεις ἐν ωρῇ ὄφθαλμοῦ θὰ διατρέχωσι τὸν κόσμον. Καὶ αὐτὸς ἀκόμη τὸ πῦρ καὶ τὸ ὑδωρ θαύματα θὰ παρουσιάσωσι.

«Ο ἄνθρωπος ὑπὸ τὸ ὑδωρ θὰ περιπατᾷ, θὰ ὁδοπορῇ, θὰ κοιμᾶται, θὰ διμιλῇ.

«Ἐν τῷ ἀέρι ἄνθρωποι θὰ θεαθῶσι ἐν λευκοῖς, μελανοῖς, πρασινοῖς.

«Σίδηρος θὰ ἐπιπλέῃ τοῦ ὕδατος, ως ἐάν ήτο ξύλον πλοιον».

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟΙ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ ΤΩΝ "ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΩΝ",

Α' Διαγωνισμός. Προθεσμία 31 Δεκεμβρίου 1911. Θέμα: Τοπίον φυμοπαρινόν.

Β' Διαγωνισμός. Προθεσμία 31 Ιανουαρίου 1912. Θέμα: Σκηνὴ ἀπὸ τὰς εἰρητὰς τῶν Χριστουγέννων ή τῆς Πρωτοχρονίας.

Γ' Διαγωνισμός. Προθεσμία 28 Φεβρουαρίου 1912. Θέμα: Τοπίον χειμωνιάτικο.

Δ' Διαγωνισμός. Προθεσμία 31 Μαρτίου 1912. Θέμα: Πορτραΐτο.

Τὴν προκήρυξιν τοῦ Διαγωνισμοῦ βλέπε εἰς τὸ τεῦχος τῆς 15 Οκτωβρίου 1911.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Ε. Έμμ. Κωνσταντινούπολιν. Εἶναι δημοσιευμένον στὰ «Παναθήναια». Ἀλλά καὶ ἡ γλώσσα, μπερδεσκαλική. — Λ. Ε. Ἀθήνας. Τὰ θέματα τῶν «Φωτογραφικῶν Διαγωνισμῶν» τὰ δίνομε πάντοτε ἐμεῖς. Ήμπορεύετε νὰ στείλετε καὶ δύο καὶ περισσότερες φωτογραφίες πάνω

στὸ ἔδιο θέμα. Νότι σταλοῦν μόνον ἐγκαίρωρα. — Εἰς ἔναν κλπ. Ἀλεξανδρειαν. Αἱ εἰκόνες τῆς μόδας ποὺ δημοσιεύομεν, ἐγνοεῖται πώς εἶναι ἀπὸ ένα περιοδικά, ἀφοῦ η μόδα ἔρχεται ἀπὸ τὸ Παρίσιο μόνον.

Ο ΛΙΓΟΣΤΙΧΑ

Τὰ ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ, ἀντὶ τῶν δύο τευχῶν τῆς 15 καὶ 31 Δεκεμβρίου, θὰ ἐκδοθοῦν, ὡς συνήθως, τὴν 20 Δεκεμβρίου εἰς διπλοῦν τεῦχος ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΟΝ, μὲ ποικιλωτάτην ὅλην καὶ πλούσιάτατα εἰκονογραφημένον.

Σημ. Εἰδικαὶ βιβλιοκομίαι δημοσιεύονται διὰ τὰ βιβλία, τῶν ὄποιον δύο ἀντίτυπα στέλλονται εἰς τὰ γραφεῖα μας. Τῶν ἄλλων ἀπλῶς ἀγγέλλεται η ἔκδοσις.

Εἰς τὸ Παρνασσὸν ἀνοίξει καλλιτεχνικὴ ὁγορά τοῦ «Συνδέσμου Ἑλλήνων Καλλιτεχνῶν». Εἶναι μερικά ἔργα καὶ σκίτσα πολὺ καλά.

Εἰς τὸ Ζάπτειον ἀπὸ 1 ἕως 15 Δεκεμβρίου η ἔκδεσις τῶν προπλασμάτων ποὺ ἐστάλησαν διὰ τὸν διαγωνισμὸν τῆς προτομῆς τοῦ Σολωμοῦ. Η εἰσόδος ἐλευθέρα. Κατόπιν θὰ δημοσιευθῇ η κρίσις τῆς ἐλλανοδίκου ἐπιφροπῆς.

Ο Σύνδεσμος ἑλλήνων Καλλιτεχνῶν προκηρύζεται ἐκθεσιν καλλιτεχνικήν διὰ τὴν 25 Μαρτίου 1912.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Περὶ ἀναστολῆς τῆς ἐκτελέσεως τῶν πουνῶν ὑπὸ Α. Τυπάλδου Μπασά. Ἀθῆναι, βιβλιοπωλεῖον Ἐλευθεροδάκην καὶ Μπάρτ, δρ. 1.

Προλεγόμενα εἰς τὸ Νεοελληνικὸν Λεξικόν, ὑπὸ Αθανασίου Χ. Μπόντουρα. Ἀθῆναι, τυπογρ. Ραφτάνη, δρ. 2,50.

Η Κερένια Κούκλα, μυθιστόρημα Κ. Χρηστομάνου. Ἀθῆναι, ἐκδοσις Φέλη, δρ. 3.

Δελτίον τῆς Ἑλλην. Λαογραφικῆς Έταιρείας, τόμος Γ', τεῦχος Α', Β'. Ἀθῆναι.

Ημερολόγιον Κ. Φ. Σκόκου 1912, φρ. 6.

Τραγούδια, Ἀγγέλου Σιβύλλα. Σύρος.

Ζενοφῶντος Κύρου «Ἀνάβασις», τόμος Α' καὶ Β', μετάφρ. Δημητρίου Αναστασούλου τοῦ Ἀθηναίου. Ἀθῆναι, βιβλιοθήκη Φέλη ἀρχ. Ἑλλ. συγγραφέων, οἱ 2 τόμοι δρ. 5.

Νέα Ζωή, περιοδικόν. Ἐπανελήφθη η ἔκδοσις. Αλεξανδρεία.

Le Plumbe περιοδικόν. Ἐπανελήφθη η ἔκδοσις. Paris.

Mort de l'amour, dessins de Rouveyre, avec en appendice, une prose de Jean Moréas. Paris, éd. du Mercure de France, fr. 10.

Le Monde, Sommaire du 1er Décembre: L'art de Léon Bakst (11 illustrations). — Corrélation entre les taches solaires et le temps. — De l'influence du climat tropical sur l'Européen blond. — L'Alliance anglo-japonaise et le traité d'arbitrage américain. — Le bédé et la chat: Un recueil de récits dûs à cinquante-cinq auteurs différents. — L'importance politique de l'astronomie au point de vue pacifiste, (8 illustrations). — A propos de sociologie infantile. — Au royaume du beau. — «La technique de la peinture monumentale» d'après Ostwald. — Projets de réforme du calendrier. — Les écrivains auto didactes russes. — La question de couleur.